

#	Stakeholder	Opmerking	Akkoord (J/N/gedeeltelijk/nvt)	Reactie Fluvius
1	Febeliec	Daarbij is het essentieel voor gebruikers dat data en informatie slecht één maal moet worden gedeeld met netbeheerders, waarbij deze dan de benodigde informatie en data onder mekaar delen, alsook dat de dataplatformen performant genoeg zijn om de huidige en toekomstige datastromen correct te kunnen behandelen, de relevante en betrokken partijen met elkaar verbinden en zorgen voor tijdige en correcte uitwisselingen.	J	Het is essentieel dat data-uitwisseling performant verloopt, zowel vandaag als in de toekomst. Het is een best practice om klanten (hieronder ook Fluvius als netbeheerder begrepen) slechts één keer te benaderen voor het delen van gegevens. Dit verhoogt niet alleen de klanttevredenheid, maar draagt ook bij aan efficiëntie. In lijn met de besproken evolutie richting dataspaces en ecosystemen is het cruciaal dat alle relevante actoren met elkaar verbonden zijn. Dit betekent dat data op een veilige en gecontroleerde manier gedeeld wordt binnen een netwerk van vertrouwde partijen. Het basisprincipe van eenmalige datadeling blijft hierbij behouden. De nadruk op investeringen in datafundamenten en de verschillende projecten voor de verhoging van de schaalbaarheid en performantie, die zijn opgenomen op de roadmap, tonen het belang aan dat Fluvius hecht aan het performant maken van de dataplatformen voor huidige en toekomstige datastromen.
2	Febeliec	Het is voor Febeliec van het allergrootste belang dat data beheer fit for purpose is (en dus de marktwerking ondersteunt), zonder dat daarbij aan goldplating wordt gedaan (vermits dit enkel de kosten voor de netgebruikers opjaagt zonder bijkomende of onvoldoende voordelen op te leveren).	J	Fluvius deelt deze bezorgdheid en pleit al geruime tijd voor een afweging van de maatschappelijke kosten en meerwaarde van nieuwe evoluties. Voor investeringen in de nieuwe functionaliteit zijn we echter grotendeels afhankelijk van wat wettelijk wordt opgelegd. Voor opschaling van de systemen passen we echter het principe toe dat (pas) wordt opgeschaald wanneer een bepaalde belasting bereikt wordt.
3	Febeliec	het databeheersplan van Fluvius meer ambitie zou moeten omvatten ten aanzien van een snelle uitrol van oplossingen om de uitdagingen van de netten, met inbegrip van ondermeer congestiemanagement en incompressibiliteit, mee het hoofd te kunnen bieden zonder ongebreidelde investeringen in een uitbouw van netten die de kosten voor de netgebruikers almaar meer de hoogte in jagen.	N	Het databeheersplan voorziet wel degelijk de nodige investeringen ter ondersteuning van congestiebeheer. We verwijzen hiervoor naar fiche 20 van de roadmap. De activiteiten van databeheer volgen hierbij de snelheid van de uitrol van flexibiliteitsdiensten voor congestiebeheer, die vallen onder de scope van het investeringsplan.
4	Febeliec	Febeliec vraagt ook met aandrang dat alle geplande systemen, en in het bijzonder Atrias, onverwijld en volledig operationeel ter beschikking van de netgebruikers en de marktwerking worden gesteld, opdat deze uiteindelijk de toegewezen rol kan vervullen en kan worden aangevuld met alle andere databeheersystemen die noodzakelijk zijn om netgebruikers toe te laten hun flexibiliteit te valoriseren.	gedeeltelijk	Het databeheersplan legt de nadruk op enkele essentiële uitgangspunten, waaronder eenvoud, tijdigheid en robuustheid. Deze kernwaarden vormen de basis voor een toekomstbestendig databeheer binnen het energielandschap. In het bijzonder is de robuustheid van de onderliggende systemen, zoals het CMS bij Atrias, van cruciaal belang voor een goed functionerende marktwerking. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat Fluvius zich proactief positioneert binnen de snel evoluerende context van de energietransitie. Dit vraagt om een strategische balans: enerzijds stabiele en eenvoudige basisprocessen (robuust evolueren), anderzijds voldoende flexibiliteit om innovatieve diensten voor actieve klanten te ondersteunen (wendbaar ontwikkelen). Door te bouwen op een solide fundament kunnen nieuwe services efficiënt en betrouwbaar worden uitgerold, in lijn met de veranderende behoeften van de markt.
5	Febeliec	De uitrol van intermittente hernieuwbare productie zal ook vereisen dat alle flexibiliteit haar weg naar de markten moet kunnen vinden om de stijging van de systeemkost in de perken te houden.	J	Fluvius is ervan overtuigd dat flexibiliteit een belangrijk instrument is voor efficiënt systeembeheer. In lijn met de flexibiliteitspiramide ziet Fluvius vooral een groot potentieel bij een brede groep klanten die hun energiegedrag aanpassen op basis van externe prikkels, zoals tarifaire signalen. Deze vorm van impliciete flexibiliteit, mits correct geïmplementeerd, kan een aanzienlijke meerwaarde bieden voor het netbeheer. Om deze meerwaarde te realiseren, pleit Fluvius ervoor om klanten op een laagdrempelige en onbewuste manier steeds een stapje actiever te maken in hun energiegebruik. Door hen geleidelijk te betrekken, wordt flexibiliteit op natuurlijke wijze geïntegreerd in het systeem. Daarnaast kan expliciete flexibiliteit, zoals het actief aansturen van batterijen, warmtepompen of laadpunten, een aanvullende rol spelen om het resterende flexibiliteitspotentieel aan te boren. Deze combinatie van impliciete en expliciete flexibiliteit vormt een robuuste en kostenefficiënte basis voor een toekomstgericht energiesysteem.
6	Febeliec	Gezien de huidige uitdagingen in het kader van incompressibiliteit, in het bijzonder gekoppeld aan zonne-energie op distributieniveau, kan men zich de vraag stellen of een potentieel van 65 GWp PV een realistische optie is en dus in welke mate netten zouden moeten worden uitgebouwd die dergelijke volumes zouden kunnen opvangen, met alle bijhorende net- en systeemkosten..	gedeeltelijk	De 65 GWp zoals beschreven op pg. 50 en figuur 29 van het investeringsplan is het potentieel aan zonnepanelen. Of dit realistisch is of niet, is moeilijk in te schatten op de zeer lange termijn (we spreken hier over 2050). De inschatting van de verwachte PV-installaties is opgemaakt tot 2035. In ons investeringsplan houden wij rekening met een toename van 600 MWp bijkomend vermogen per jaar (middenscenario) en 1000 MWp in het hoge scenario. Er werd tot nu nog geen rekening gehouden met het potentieel omdat dit moet gezien worden als een absoluut maximum.
7	Minaraad/Serv	Niet alleen energie(diensten)leveranciers kunnen baat hebben bij het gebruik van de toenemende hoeveelheid aan data. Zou het daarom niet nuttig zijn dat Fluvius, de VNR, de Vlaamse overheid en/of onderzoeksinstellingen via socio-economische analyses nagaan hoe de informatie en diensten die uit deze data kunnen voortvloeien, een maximale maatschappelijke meerwaarde kunnen opleveren? Analyses door onafhankelijke partijen kunnen maatschappelijk waardevolle inzichten opleveren, naar analogie met bv. de studies over het capaciteitstarief die inzicht gaven in de doeltreffendheid van de maatregelen en de herverdeling van kosten tussen klantengroepen. Verdere analyses kunnen bijvoorbeeld onderzoeken of het maatschappelijk en economisch voordeliger is om te investeren in collectieve buurtbatterijen in plaats van in kleinere (thuis)batterijen achter de meter. Meer algemeen stelt zich ook de vraag hoe de beschikbare gegevens gebruikt kunnen worden om te onderzoeken welke collectieve voorzieningen en instrumenten voor flexibiliteit en beter congestiebeheer kunnen zorgen voor een verhoogde veerkracht en robuustheid van het net tegen een minimale kost.	J	Fluvius zet actief in op open data enerzijds en market intelligence ter ondersteuning van specifieke dossiers anderzijds. Door data uit diverse bronnen samen te brengen en samen te werken met verschillende stakeholders - zowel op eigen initiatief als in co-creatie - bouwen we aan een toekomstgericht databeheer. Daarnaast verkennen we de mogelijkheden van dataspaces als innovatieve structuren voor veilige en efficiënte datadeling. In de komende jaren zullen we hierin verdere stappen zetten, met als doel onze inzichten te verfijnen en onze strategische doelstellingen scherper te definiëren.
8	Minaraad/Serv	In welke mate kan Fluvius gegevens aanleveren voor de opmaak van warmtezoneringssystemen (en de uitvoering daarvan)? Gegevens zoals piekvermogens van bestaande gasnetten zouden bv. benut kunnen worden voor de aanleg van een thermisch net. Beschikt Fluvius omgekeerd over specifieke gegevens die nodig zijn om hun netten klaar te maken voor de uitfasering van fossiele brandstoffen voor verwarming tegen 2040 en koolstofneutraliteit van de gebouwensector in 2050? Bv. gegevens over bestaande en geplande thermische netten op lage temperatuur.	nvt	Fluvius als databeheerder stelt data ter beschikking ter ondersteuning van de energietransitie. Geaggregeerde verbruiksgegevens op straatniveau zijn reeds voor iedereen beschikbaar via onze open data. Het zijn de gemeenten die zicht hebben op de toekomstige vraagontwikkeling in kader van de wijkontwikkelingsplannen. In kader van de uitfasering van fossiele brandstoffen kunnen warmtenetten een rol spelen. Deze passen in de bredere strategie van Fluvius om toe te werken naar een uitfasering van fossiele brandstoffen. Fluvius ziet hier op vandaag vooral een distributierol.

9	Minaraad/Serv	De kosten die Fluvius maakt voor metering en databeheer stijgen door de sterke toename door de sterke toename van de hoeveelheid data. De kosten worden gemutualiseerd via de energiefacturen. Het is positief dat deze data extern beschikbaar worden gesteld, maar er rijzen wel mogelijks vragen over wie toegang krijgt tot in welke data, onder welke voorwaarden en of daar een vergoeding tegenover moet staan. Zo zouden commerciële spelers die voornamelijk toegang tot de meest recente kwartierwaarden nodig hebben, een financiële bijdragen kunnen leveren aan de databeheerkosten. Geaggregeerde data zoals beschikbaar zijnde op het Fluvius open data platform dient echter zonder vergoeding publiek beschikbaar te blijven voor beleids- en onderzoeksanalyses. De Raden zijn in ieder geval bereid om hierover in dialoog te gaan.	N	De opmaak van de tariefmethodologie en de beslissing over de tarieven voor de verschillende klantengroepen is een bevoegdheid van de Vlaamse Nutsregulator. Fluvius deelt in alle transparantie de kosten die gemaakt worden ten behoeve van het beschikbaar stellen van data binnen de verschillende markten en doet op basis daarvan tariefvoorstellen. De finale goedkeuring van de tarieven is echter een bevoegdheid van de regulator.
10	Minaraad/Serv	Hoe zal Fluvius erop toezien dat vermeden wordt dat het gratis aanbieden van alle data leidt tot een grote vraag naar data zonder dat daar veel economische return (idealiter betere energiediensten, lagere factuur) tegenover staat?	gedeeltelijk	Fluvius erkent dat het aanbieden van datadiensten een delicaat evenwicht vereist tussen toegankelijkheid, kostendekkendheid en het stimuleren van innovatie. Vanuit die optiek werd bewust gekozen om bepaalde datadiensten laagdrempelig - en in sommige gevallen gratis - ter beschikking te stellen, met als doel innovatieve toepassingen en marktontwikkeling te ondersteunen. Het is aan de Vlaamse regulator om te evalueren of deze aanpak ook in de toekomst behouden blijft, of dat er aanleiding is om specifieke kosten anders aan te rekenen. Fluvius zal de kosten, die gemaakt worden voor een bepaalde dienst, altijd transparant communiceren richting de regulator zodat deze een weloverwogen beslissing kan nemen.
11	Minaraad/Serv	Welke waarborgen zijn er m.b.t. de transparante communicatie over welke data verzameld worden, wie er toegang toe heeft en waarvoor ze gebruikt (mogen) worden? Op welke manier wordt de privacy van burgers en gevoelige informatie van ondernemingen beschermd?	nvt	Binnen de organisatie is een Data Protection Officer (DPO)-cel actief die verantwoordelijk is voor het toezicht op de naleving van de privacywetgeving binnen Fluvius. Deze cel bewaakt enerzijds de algemene werking rond gegevensbescherming en anderzijds de rechten van betrokkenen. Het risicobeheerssysteem inzake privacy is structureel verankerd binnen de organisatie en de noodzakelijke privacyverklaringen zijn opgesteld en beschikbaar. De DPO-cel draagt de verantwoordelijkheid om te garanderen dat de regelgeving rond gegevensbescherming correct wordt toegepast en nageleefd. Om transparantie te waarborgen, wordt de werking van de DPO-cel elke zes maanden gerapporteerd aan het Managementcomité en de Raad van Bestuur. Daarnaast worden nieuwe initiatieven rond datadeling steeds in overleg met de DPO-cel uitgewerkt, waarbij een Data Protection Impact Assessment (DPIA) wordt opgemaakt indien nodig.
12	Minaraad/Serv	Hoe wordt ervoor gezorgd dat de administratieve lasten voor data-uitwisseling en de daaruit voortvloeiende kosten binnen de perken blijven zodat bv. flexibiliteitsinstrumenten die een gunstig effect hebben op de netbelasting er niet door ontmoedigd worden?	nvt	De data-uitwisselingen in het kader van energiedelen en flexibiliteit zijn beschreven in marktprocessen die door de regulator moeten worden goedgekeurd. Daarnaast dient hierover minstens jaarlijks een evaluatierapport of een consultatie gehouden worden. Meer algemeen heeft de Vlaamse Nutsregulator de taak om vijfjaarlijks een evaluatie te maken van de activiteiten inzake databeheer. De Vlaamse Nutsregulator is ook waarnemer bij het stakeholderoverleg en het governance proces van de UMIG.
13	Minaraad/Serv	Hoe wordt ervoor gezorgd dat mensen zonder slimme toestellen/toepassingen of digitale vaardigheden kunnen meegenieten van de kansen die gepaard gaan met de energietransitie?	nvt	Fluvius erkent dat alle klanten een rol te spelen hebben binnen de energietransitie. Dit maakt ook deel uit van de klantbenadering zoals beschreven in het databeheersplan. Voor de sociale klanten ligt de focus op bewustwording (verbruik en kosten), inzichten (portaal, pieken, verschuiven/verlagen van verbruik) en digitale vaardigheden (digitale facturatie en online portalen) en ondersteuning vanuit OCMW's (data, informatie, mogelijk in de toekomst real-time data). Daarnaast focus op tijdelijk en uitzonderlijk (andere producten zoals prepayment) karakter van de sociale leverancier en ervoor zorgen dat klant weer op de vrije markt aan alle producten/diensten kan deelnemen, dit altijd met het oog voor de maatschappelijke kosten. De beleidsmaker moet alle lagen van de maatschappij de nodige middelen bieden om deel te nemen aan de energietransitie tegen een acceptabele maatschappelijke kost.
14	Febeliec	Febeliec is in eerste instantie geen voorstander van technische flexibiliteit, omdat zij gelooft dat het beter is correcte prijsignalen te geven (via marktprijzen dan wel nettarieven, zie hierboven en hieronder) om een betere aansturing te hebben van demand side response, flexibele productie en opslag, waarbij technische flexibiliteit enkel in laatste instantie naar voren zou mogen worden geschoven.	gedeeltelijk	Zoals eerder beschreven, is Fluvius ervan overtuigd dat flexibiliteit een belangrijk instrument is voor een efficiënt systeembeheer. In lijn met de flexibiliteitspiramide ziet Fluvius meerwaarde in elke laag van de piramide. Technische flexibiliteit zal conform de huidige decretale bepalingen (en conform de filosofie van de flexpiramide) enkel toegepast worden in buitengewone omstandigheden (ED 4.1.17/5).
15	Febeliec	Febeliec vindt het cruciaal dat alle nog bestaande barrières voor deelname aan de markt worden weggewerkt. Op distributieniveau behelst dit onder andere een oplossing voor supply split, submeters, transfer of energy, voorstellen voor baselines aangepast aan pools met een groot aantal verschillende assets, enzovoorts.	J	In lijn met de opgestelde roadmap voor databeheer plant Fluvius verschillende initiatieven om een antwoord te bieden op actuele vraagstukken rond flexibiliteit en markttoegang. Één van de prioritaire trajecten is het ontwikkelen van een oplossing voor situaties waarbij meerdere leveranciers actief zijn op één aansluiting. Dit moet klanten in staat stellen om hun regelbare toepassingen - zoals batterijen, laadpunten of warmtepompen - te vermarkten. Fluvius werkt hierbij aan een marktmodel voor submeteringdata, dat zowel submetering via derde partijen als via een DSO-submeter ondersteunt. We streven ook naar een gelijk speelveld voor alle FSP's zodat de klant maximaal een vrije keuze van FSP heeft om zijn flexibiliteit te vermarkten. Een correcte implementatie van ToE-modellen is voorzien in de roadmap. We vestigen hierbij aandacht op de klantensegmentatie zodat de modellen fit-for-purpose zijn en vooral ook behapbaar zijn voor de eindgebruikers. Het identificeren van de drempels en het wegnemen van de drempels zal gebeuren in overleg met de markt en met respect voor het beleid en legaal kader. Dit kan een invloed hebben op het tempo van implementatie.
16	ODE	Vanaf 2026 zal Fluvius voor alle klanten met een digitale meter standaard kwartierwaarden uitlezen (p. 24). Wij beschouwen dit als een positieve ontwikkeling. a) Zullen deze kwartierwaarden bruto (afzonderlijke waarden voor injectie en afname) of netto (één gecombineerd cijfer waarbij deze twee worden tegen elkaar verrekend) worden uitgelezen? Wat is het kostenverschil tussen het uitlezen van bruto of netto kwartierwaarden? b) ODE beschouwt dit in elk geval als een belangrijke en noodzakelijke voorwaarde voor de implementatie van een Time-of-Use tarief en met name voor de introductie van een piekhalvering tijdens zonnige uren.	nvt	a) Zowel de afname als injectie kwartierwaarden worden apart gemeten en niet verrekend (bruto). De meetwaarden (registers) uit de meter: afname, injectie worden uitgelezen (per kwartier). Eventuele berekeningen (om van de ruwe gemeten meetregisters berekende registers te maken - bijvoorbeeld het volume voor een total hour tarief/enkelvoudig tarief of dag/nachttarief te maken) kan dan in de toekomst gebeuren door bewerkingen van die kwartieren in de backend van Fluvius. Het uitlezen van alle kwartierwaarden uit de meter maakt onderdeel uit van het contract, er is geen vraag gesteld om enkel in de meter gecompenseerde (netto) waarden uit te lezen. Dit voldeed niet aan de business requirements. Fluvius kan hier dan ook geen kostverschil op plakken. b) Dat klopt. Zonder uitlezing van "alle kwartierwaarden" is er niet de nodige flexibiliteit om de Time of use component(en) te berekenen en ook te moduleren of om berekeningen (zoals piekfiltering, piekhalvering e.d.) te realiseren.

17	ODE	Wat betreft de Time-of-Use component, hopen we dat Fluvius ook rekening houdt met de mogelijkheid dat er bepaalde elementen (met name rond de kW-component, zoals piekhalvering) reeds geïmplementeerd worden via een apart traject nog voor de inwerkingtreding van het effectieve Time-of-Use tarief rond 2028.	N	Binnen het kader van tarifaire besluitvorming kan Fluvius uitsluitend een adviserende rol opnemen. De uiteindelijke bevoegdheid voor het vastleggen van de tariefmethodologie ligt bij de Vlaamse Nutsregulator.
18	ODE	Het databeheersplan vermeldt dat expliciete flexibiliteit vooral zal aangestuurd worden door aansturing van elektrische voertuigen, warmtepompen, batterijen en e-boilers (p. 29). Aansturing van zonnepanelen, namelijk voor curtailment, dient hier ook vermeld te worden.	gedeeltelijk	Fluvius ziet geen aanleiding om decentrale productie of andere technologieën uit te sluiten van deelname aan expliciete flexibiliteit. Bij het inschatten van het potentieel aan deelnemende punten is uitgegaan van de cijfers van Elia als referentie voor toekomstige verwachtingen. Binnen deze context kan ook decentrale productie of andere technologieën zoals HEMS, een rol vervullen in de flexibiliteitsmix. Desalniettemin moet het curtailen van hernieuwbare productiebronnen een last resort maatregel blijven. Hierbij zijn we overtuigd dat er een verschil is tussen het beperken van de productie en het beperken van de injectie. Door het klantengedrag te beïnvloeden en maatregelen uit te werken die zelfconsumptie stimuleren, is het perfect mogelijk de injectie te beperken zonder de productie te beperken. Indien zelfconsumptie niet voldoende zou zijn, moet er eerst gekeken worden om de overtollige injectie lokaal te consumeren. Pas als dit niet mogelijk zou zijn, moet curtailment overwogen worden.
19	ODE	In het databeheersplan (p. 33) wordt gesteld dat klanten expliciet meetregimedrie (SMR3) moeten activeren om kwartierwaarden te kunnen delen met hun energieleverancier. Fluvius verwacht een sterke toename van SMR3 door groeiend dynamisch prijsaanbod richting de klant. In het plan wordt zelf een scenario voorzien waarbij vanaf 2028 100% van de digitale meters SMR3 geactiveerd hebben (p. 84). In dat licht lijkt het ons logisch om de administratieve last te verlagen om SMR3 standaard voor gebruikers zodat dit aansluit bij de verwachte evolutie van de markt.	N	De toestemming van de klant om de kwartiergegevens te delen met zijn leverancier (=de keuze voor SMR3) blijft belangrijk en is een wettelijke verplichting in relatie tot de GDPR (dataprivacy). Kwartiergegevens zijn immers persoonsgegevens. Zonder dynamisch contract of speciale diensten zoals flexibiliteit of energiedelen heeft de leverancier deze gegevens niet nodig voor zijn activiteiten en is dus toestemming vereist. Als er evenwel een wettelijke basis wordt voorzien om standaard alle kwartierwaarden aan een commerciële leverancier te geven dan kan dit maar dit lijkt niet zo eenvoudig verdedigbaar. Mogelijk wordt in dit verband verwezen naar de administratieve verwerking van een SMR3-aanvraag. Fluvius wenst te benadrukken dat de leverancier, op vraag van de klant, de activatie van SMR3 eenvoudig kan aanvragen via een gestandaardiseerd CMS-bericht. Indien de digitale meter communiceert, zal deze aanvraag doorgaans snel verwerkt worden, waardoor de klant op korte termijn gebruik kan maken van de gevraagde dienst. Fluvius zal de prognoses voor SMR3 meenemen in de volumetrieberekening om ervoor te zorgen dat zowel het aanvraagproces als de verwerking hiervan door de systemen geschaald zijn op de datanoden.
20	ODE	Er worden aanzienlijke investeringen en ontwikkelingen voorzien voor de digitalisering van gasmeters (pg. 43). Gezien de geplande uitfasering van aardgas rijst de vraag of deze inspanningen nog proportioneel en toekomstgericht zijn.	J	Op vandaag is dit een wettelijke vereiste. De wetgever en administratie (her-)bekijkt deze wettelijke verplichting op dit moment. Afhankelijk van de richting waarin dit gaat, zal dit geschrapt worden uit het plan.
21	ODE	Fluvius wil data van submeters van derde partijen kunnen integreren in de eigen systemen (pg. 44 en fiche 11 van de roadmap). Wij willen benadrukken dat het hierbij cruciaal is dat er snel duidelijke technische en functionele eisen komen voor derdepartijmeters, zowel wat betreft ICT-implementatie als de productontwikkeling.	J	Fluvius onderschrijft het belang van heldere technische en functionele vereisten voor derdepartijmeters. In dit kader kan mogelijks meegewerkt worden aan de ontwikkeling van een submeterprotocol, inclusief een reglement en een Service Level Agreement (SLA). Dit protocol zal fungeren als een algemeen afsprakenkader voor de submeter-assets en de bijhorende meetdata. Het is cruciaal dat investeerders tijdig geïnformeerd worden over het protocol en de bijhorende richtlijnen, nog vóór dat data in de Fluvius-systemen terechtkomt. Transparantie naar de markt toe is hierbij essentieel. Bij het opstellen van de vereisten wordt ook gekeken naar Europese ontwikkelingen. Er wordt onderzocht of Synergrid een rol kan opnemen in het uitwerken van een federaal protocol, met richting vanuit Europa als leidraad. Tot slot willen we nogmaals benadrukken dat alle betrokken partijen voldoende tijd moeten krijgen om zich aan te passen aan het protocol en de technische vereisten.
22	ODE	We moedigen de cloudfirst-strategie met bijkomende investeringen aan (pg. 48), waarbij prioriteit gegeven wordt aan oplossingen die via afstand regelbaar zijn (cloud-based, via API), in plaats van alles lokaal aan te sluiten en te certificeren.	J	Wij waarderen de aanmoediging en onderschrijven ten volle het strategische belang van deze aanpak.

23	ODE	Vanaf 2026 zal de digitale meter tweerichtingsverkeer ondersteunen, inclusief de mogelijkheid tot 'remote services', zoals commando's ontvangen om bijvoorbeeld het vermogen te beperken of energie op afstand af te sluiten (pg. 59). a) Daarbij willen we wel benadrukken dat het essentieel is dat de consument de autonomie behoudt over het eigen energieverbruik via het energie management system (EMS). Aansturing mag niet leiden tot ongewilde afname of kosten. b) Kan Fluvius inschatten wat de activatiefrequentie zou zijn van dergelijke 'remote services' en welke invloed dit heeft op de slijtage van residentiële batterijen? c) Welke end-to-end-securitystandaarden (encryptie, authenticatie, audit-logs) legt Fluvius op wanneer digitale meters en omvormers bidirectioneel worden aangestuurd, en hoe kunnen fabrikanten deze vooraf valideren?	nvt	a). Deze passage slaat op "producten/processen" die door remote functionaliteiten aangeboden kunnen worden aan de klant, zoals prepayment (vanuit de commerciële markt) of vereenvoudigingen van het verhuisproces. Het is niet de bedoeling om ongewenst of zonder daartoe voorzien wettelijk kader te gaan ingrijpen op het verbruiksgedrag van de klant. De meter heeft een P1-poort waarop real time gegevens stromen. Hier kan een EMS op aangesloten worden. De klant moet zijn/haar mandaat geven om de poort te openen. De klant heeft de mogelijkheid om zijn verbruiksgedrag te bepalen en bij te sturen. Dit staat los van remote mogelijkheden van de digitale meter zelf voor bepaalde producten of processen. b). Betreffende de activatie-frequentie: Afhankelijk van profiel/type gebruiker. Betalende residentiële klant zal mogelijks beperkt remote-transacties triggeren. Dit zal een vrij statisch gegeven zijn. Prepayment klanten zullen wel snel geschakeld worden met maximaal (conform het proces) 1 keer per dag af of op en dus geen meerdere activaties per dag. Betreffende de impact op batterijen: Bij afschakeling van de meter zullen ook de batterijen en de meter afgeschakeld worden aangezien er (om veiligheid) geen spanning op het binnennet mag blijven. c). Uiteraard worden in dit kader ook de nodige principes toegepast. Elke meter is uniek beveiligd met een eigen security sleutel. Sleutelmateriaal zit in beheer van meteroperator (sleutelkluis). Dit is zeer strikt beveiligd. Dus ook in het geval van bidirectioneel sturen zullen deze meters beveiligd zijn. Sleutels worden eenmalig in de meter geconfigureerd en aan de meteroperator gecommuniceerd. Fluvius voert audits uit op productieproces van meters / kwaliteit / pen-testen (inbreektesten) om ervoor te zorgen dat de nodige principes juist geïmplementeerd zijn. Het aansturen van de meters gebeurt via systemen die intern beheerd zijn en afgeschermd zijn met nodige security-richtlijnen welke uitvoerig getest worden. Voor producten/processen zal er ook steeds een toestemming/identificatie van de klant gebeuren. In het plan is er geen beschrijving/intentie (vanuit databeheer) om remote omvormers te gaan aansturen.
24	ODE	Volgens Fluvius zou expliciete flexibiliteit enkel ingezet moeten worden in uitzonderlijke situaties waarin impliciete flexibiliteit onvoldoende soelaas biedt (pg. 60). a) Net zoals in het netinvesteringsplan vindt ODE dat expliciete flexibiliteit een volwaardige strategie verdient, waarbij Fluvius een actieve rol moet opnemen in het faciliteren van marktproducten en technische oplossingen.	J	Fluvius gelooft in de meerwaarde van elke laag van de flexibiliteitspiramide. Door het collectieve gedrag van een brede klantengroep te sturen via bijvoorbeeld tarifaire prikkels, kan op schaal een substantiële impact worden gerealiseerd. Tegelijkertijd onderschrijft Fluvius de noodzaak en het strategisch belang van expliciete flexibiliteit, waarbij individuele regelbare toepassingen zoals batterijen, warmtepompen en laadpunten actief worden aangestuurd. In lijn met de prognoses van Elia verwacht Fluvius een toename van het aantal klanten dat actief zal deelnemen aan expliciete flexibiliteitsdiensten. Om deze evolutie mogelijk te maken, zijn gerichte investeringen nodig. Enerzijds om de onderliggende systemen schaalbaar te maken, anderzijds om de juiste producten en marktmechanismen te faciliteren die expliciete flexibiliteit toegankelijk en betrouwbaar maken voor alle betrokken partijen.
25	ODE	Vandaag zijn de administratieve trajecten rond flexibiliteit zodanig complex dat veel innovatieve spelers afhaken. We suggereren om een aparte roadmap voor innovatieve KMO's te maken binnen het databeheersplan, waarbij gekeken wordt hoe bepaalde drempels voorkomen kunnen worden. Regelluwe testzones (bv. living labs en sandbox-initiatieven), waar innovaties snel kunnen getest worden, kunnen bijvoorbeeld een oplossing bieden.	J	In het kader van congestiemanagement zijn de recente markttesten als positief ervaren. Fluvius is vragende partij om een flexibel wetgevend kader te creëren om innovatieve testmogelijkheden verder te faciliteren. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat de huidige regelgeving op dit vlak verdere evaluatie vereist om bijkomende inspanningen en ontwikkelingen mogelijk te maken. Om deze ambitie te ondersteunen, zal Fluvius het gesprek aangaan met zowel de regulator als de wetgever, met als doel te verkennen welke stappen nodig zijn om het regelgevend kader hieromtrent te versterken. In parallel streven we er naar om drempels te verlagen, waaronder ook administratieve drempels. We zetten dan ook in op product-agnostische processen die maximaal herbruikbaar zijn en bijgevolg een grotere toegevoegde waarde leveren.
26	ODE	Hoewel het databeheersplan een fasering voorziet (2026–2028 en 2029–2035), blijft de uitwerking ervan vrij algemeen en komen de doelen nogal vrijblijvend over. Er ontbreekt een duidelijke definiëring van toetsingsmomenten waarop concrete mijlpalen en opleveringen geëvalueerd kunnen worden. Een dergelijke resultaatgerichte opvolging zou het vertrouwen versterken dat tegen 2035 effectief een geïntegreerd data-ecosysteem gerealiseerd kan worden.	N	Conform het Energiedecreet art. 4.1.19/1 §4 is Fluvius verplicht om in de tussenliggende jaren een voortgangsrapport op te stellen waarin gerapporteerd wordt over de uitvoering van het databeheersplan. Dit rapport biedt inzicht in de voortgang, de gerealiseerde acties en eventuele afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Daarnaast toetst de regulator of de plannen van Fluvius in overeenstemming zijn met het geldende wetgevend kader. De regulator kan in het goedkeuringstraject de netbeheerder verplichten om het databeheersplan binnen een redelijke termijn aan te passen.
27	ODE	In het databeheersplan worden momenteel slechts in beperkte mate verbanden gelegd met het investeringsplan. Nochtans zijn data- en netinvesteringen nauw met elkaar verweven: netinvesteringen vereisen tijdige en correcte data, en omgekeerd kunnen netinvesteringen ook databehoeften genereren. Het is daarom belangrijk te bepalen welke data-acties nodig zijn tegen specifieke tijdstippen om het investeringsplan niet te belemmeren.	J	Er wordt rekening gehouden met de wederzijdse behoeften maar begrijpen uit de feedback dat dit onvoldoende tot uiting komt in het plan. We nemen de suggestie mee om dit in een komend plan te verduidelijken.
28	ODE	Ook voor het databeheersplan willen we onderstrepen dat Fluvius een sturende rol kan spelen in scenario-ontwikkeling. Toch ontbreekt in het investeringsplan een expliciete vraag naar het nodige regelgevend of financieel kader om die rol effectief op te nemen. Welke verwachtingen heeft Fluvius hierbij ten aanzien van de regelgever of de markt?	J	Fluvius reageert positief op deze opmerking. Binnen de structuur van de lopende initiatieven is er reeds ruimte voorzien om, in overleg met marktpartijen en de wetgever, diverse scenario's uit te werken. Samen met de betrokken stakeholders wordt bekeken welke rol Fluvius in de toekomst verder kan opnemen in het kader van scenario-ontwikkeling.

29	ODE	Hoewel ODE de noodzaak van diverse vormen van flexibiliteit onderstreept om het elektriciteitsnet te ontlasten en netinvesteringen te beperken, blijven we ook aandachtig voor de mogelijke herverdelende effecten en de financiële druk die dit kan veroorzaken voor huishoudens met beperkte toegang tot flexibiliteitsoplossingen. Dit kan ook het imago en de geloofwaardigheid van de duurzame energiesector schaden. a) Hoe zorgt Fluvius ervoor dat de opbrengst van flexibiliteitsdiensten niet uitsluitend naar kapitaalkrachtige prosumenten vloeit maar dat ook netkosten voor niet-prosumenten eerlijk blijven? b) In het licht van het Time-of-Use (ToU)-tarief komt er een makkelijke tool of standaardinstelling (zoals een 'tarief-coach') voor mensen zonder EMS, zodat het ToU op hogere netkosten jaagt? Denk hierbij aan huurders of verbruikers zonder investeringsruimte.	nvt	Vanuit databeheer maakt het deel uit van onze missie/visie om alle klanten te betrekken bij de energietransitie en dus zeker ook de nodige aandacht te hebben voor de meer kwetsbare klanten. In het kader van het project ToU (weleenswaar daar nog wachten op beslissing van de regulator) is een item voorzien dat specifiek inzet op het geven van extra informatie/advies aan alle klanten. Je kan dit zeker zien als een vorm van coach voor mensen die ook geen verregaande EMS/domotica etc hebben. Te bekijken valt hoe ver Fluvius hierin kan gaan. zie ook opmerking van andere stakeholders die het kader juist schetsen: <i>"Er stellen zich vragen of de voorgestelde ontwikkeling van het klantenportaal van Fluvius tot de taken van de distributienetbeheerder behoort. Dit initiatief lijkt eerder in het domein van commerciële marktspelers zoals leveranciers en dienstverleners te vallen. Er is een risico op overlapping of zelfs (oneerlijke) concurrentie met commerciële platformen en diensten, wat zou kunnen leiden tot marktverstoring. We stellen ons ook vragen of dit project niet ten nadele zou zijn andere projecten die meer in de lijn liggen van de hoofdtaken van Fluvius. Er is veel meer voordeel te halen uit commerciële flexibiliteit zodat de communicatie beter gebeurt door de leverancier"</i> Een (net-)tarief is een globaal kostenverdelingsmechanisme. Daarbinnen worden kosten eerder gesolidariseerd. Om dit specifiek voor flexibiliteit (of andere specifieke diensten die door een beperkt aantal klanten gekozen worden) hebben we deze kosten wel afzonderlijk in kaart gebracht en was het voorstel richting VNR om daarvoor aparte toewijzen (van die kosten) door te cascaderen naar de groep van klanten (dienstverleners) die gebruik maken van die service. Het is evenwel steeds een afweging om te kijken of een directe toewijzing van kosten een startende markt niet direct te zwaar impacteren. Om die reden wordt en werd vooralsnog geen specifieke doorrekening van datakosten op het flexsegment toegepast. Globaal rond impliciete flexibiteit is het zo dat voor "kleinere" afnemers, door de verschuiving van een stukje kostendrager terug weg van capaciteit naar kWh, er net een lagere kostentoewijzing is waardoor meer dan vroeger de baten van de energietransitie een stukje terugvloeien naar de mensen met minder investeringsruimte.
30	Bnewable	Middenspanning eerst, massaprocessen later. De Fluvius roadmap voorziet terecht in een eerste agile stap op middenspanning omdat er relatief weinig klanten zijn met grote volumes en potentieel. Toch dreigen deze projecten te worden vertraagd door koppeling aan laagspanningsmassaprocessen. Bnewable vraagt om een duidelijke ontkoppeling: – In 2026: volledig functionele ketting (submetering, supply split, tariefvrijstelling) op AMR-aansluitingen (MS). – Pas nadien: uitrol naar DM (LS), met hergebruik van lessons learned. Zo vermijden we dat innovatieve toepassingen op batterij en flexibiliteit nog twee jaar wachten op een bulk-digitalisering. Fluvius moet bij de hervorming van gridfee-systematiek expliciet het gebruik van submeters structureren in de datastructuur, zodanig dat dubbele aanrekening wordt vermeden. Daarnaast geeft een piloot Non-Firm Capaciteitsproduct op AMR-aansluitingen een hefboom om op korte termijn congestie te beheersen via slimme tarifiering i.p.v. dure netverzwaring.	J	Fluvius wil in een eerste agile stap snel werk maken van oplossingen op middenspanning. Deze vergen (en krijgen) een andere aanpak dan laagspanningsprocessen. Fluvius wil deze processen ook ontkoppelen. Op vandaag is er nog geen (goedgekeurd) kader voor MS noch voor LS. Dit slaat zowel op contracten als op tarificatie.
31	Bnewable	(1) 0-gridfee flag voor interne energiestromen via submeters (hoofdmeter + submeter achter 1 aansluiting): In de toekomstige datastructuur voor gridfee moet expliciet rekening gehouden worden met submeter-toepassingen, zodanig dat interne energiestromen tussen een hoofdtoegangspunt en achterliggende submeters niet opnieuw aanleiding geven tot capaciteitstarieven of volumekosten. Het gebruik van submeters mag niet leiden tot dubbele nettarieven voor energie die fysiek het net niet opnieuw betreedt. Dit geldt zowel voor DSO-submeters als voor third-party submeters in een supply-split context. Het hoofdtoegangspunt betaalt reeds voor toegang tot het net en dat mag niet via virtuele splits opnieuw worden aangerekend. Een 0-gridfee flag, gekoppeld aan de relatie hoofd-toegangspunt ↔ submeter-toegangspunt, vermijdt dit en ondersteunt correcte tarifiering.	J	Voor supply split (AMR) is een technische oplossing met een AMR in serie beschikbaar. Binnen het huidige regelgevend kader (TRDE en tariefmethodologie) is supply split mogelijk door koppeling van een bijkomend toegangspunt aan de aansluiting. Conform de tariefmethodologie wordt het tarief per toegangspunt aangerekend. Dit staat eigenlijk los van het gebruik van submeters maar kan inderdaad aanleiding geven tot een hogere totale gridfee-aanrekening in vergelijking met de situatie zonder supply split. Om snelheid te maken is in eerste instantie deze oplossing voorzien. Fluvius is wel voorstander van een 'gridfee-optimalisatie', waarbij het totale nettatarief berekend wordt op het niveau van de aansluiting en gaat ervan uit dat dit in het wettelijk kader en de tariefmethodologie zal opgenomen worden. Het is daarom ook voorzien op de roadmap.
32	Bnewable	(2) Non-Firm Capaciteitsproduct (NFCP) voor AMR-klanten: Introduceer op middenspanning een piloot voor een niet-gegarandeerd capaciteitstarief. Klanten kunnen, naast een vast toegangsvermogen (TVf), bijkomend niet-gegarandeerd vermogen (TVn) afnemen buiten vooraf vastgelegde piekvensters. Binnen de piekvensters, en enkel na dag-ahead GO/NO-GO signaal van Fluvius, geldt TVf + TVn als nieuwe basis voor capaciteits- en overschrijdingstarief. Buiten de vensters wordt het maandpiektarief (MP) afgetopt op TVf. Dit product biedt een tariefgebaseerd alternatief voor ad hoc flexcontracten en netinvesteringen en maakt efficiënter gebruik van bestaande infrastructuur. Kwartierwaarden zijn de logische basis voor settlement. Dit Non-Firm Capaciteitsproduct past binnen artikel 6a(2)(b) van EU 2019/943 en is een belangrijke hefboom voor elektrificatieprojecten op middenspanning (batterijen, laadpleinen, e-boilers).	J	Waar op laagspanning vooral gekeken wordt naar een globaal (standaard) ToU schema/kalender, blijkt uit analyse dat dit op middenspanning minder noodzakelijk veel grotere baten genereert. Op middenspanning is, in de huidige tariefmethodologie, een component toegangsvermogen geïntroduceerd. Fluvius rapporteert hier ad hoc naar de regulator over de keuze/aanpassingen die de-MS klanten hier doorvoeren. Hoewel dit op vandaag nog niet specifiek op tafel ligt en ook niet specifiek in de fiches rond tarificatie is opgenomen, kan er zeker ook gekeken worden naar evoluties en opties rond toegangsvermogen. We kunnen dit mee opnemen in het plan als een verder te analyseren element.
33	Bnewable	Fluvius wenst te anticiperen op de vereisten voor een tariefformule die gebruik maakt van een ToU. Voor industriële applicatie is nodig dat er voor de engineering van industriële toepassingen de tijdsduur van de piekperiode kenbaar gemaakt wordt. Zolang deze tijdsduur niet bekend is, wordt in het ontwerp van flexibele assets zoals e-boiler en batterijen gerekend met de foute piekduur. Indien men als voorafname een te korte tijdsduur neemt, wordt er onvoldoende flexvermogen gebouwd dat kan benut worden en dit zorgt voor extra noodzakeleijk netinvesteringen.	J	Bij een potentiële introductie van ToU is het de bedoeling om het tijdschema twee jaar op voorhand te delen. Het is evenwel op dit moment onduidelijk (en ook een tarifaire beslissing van de VNR) of er al dan niet een aangepaste ToU op MS geïntroduceerd zal worden.

34	Bnewable	Naast activatie van een ToU, die via penalisatie een gedrag wenst te sturen, dient men ook de optie van een andere vorm van nettoegang aan te bieden. Nu gaat men uit van een netcapaciteitsnood 24/7. Indien de netgebruiker met flexibele assets door aangepast design de pieken op het net kan vermijden, worden ook netinvesteringen vermeden als gevolg van elektrificatie bij industriële gebruikers.	J	Dit mag niet als een penalisatie beschouwd worden, want de totale kost blijft dezelfde. Het is dan evenzeer een beloning in andere periodes en een beloning om gedrag aan te passen. Er is op dit moment nog geen zicht op een tarifaire beslissing van de VNR om een aangepaste ToU op MS te introduceren. Een ToU (als vorm van impliciete flex) is een algemeen (op iedereen toegepast) mechanisme. In een latere fase, zoals beschreven in het plan, zou dit kunnen omgevormd worden (waarvoor het plan verwijst naar studiewerk). Dit sluit inderdaad niet uit dat er naast ToU ook andere vormen van "afspraken/sturingsmogelijkheden", eerder gelinkt aan andere contracten of voorwaarden opgenomen, kunnen en moeten worden.
35	Bnewable	Fluvius neemt terecht collectieve bedrijventerreinen mee in de scope van energiedelen. Maar indien er ook open data beschikbaar wordt gesteld over de synchrone netbelasting zou dit ook het energiedelen & netcapaciteitsdelen faciliteren en zo ook netversterkingen kunnen beperken. Er dienen dan ook mogelijkheden gecreëerd te worden zoals supply split, die een financiële incentive geven aan de deelnemende bedrijven i.f.v. de gemaakte afspraken en bespaarde extra investeringen.	J	Netcapaciteiten als data delen lijkt gerelateerd te kunnen worden aan congestie en kan gezien worden als een stap/product in dat kader. Fluvius bekijkt piloten in het vlak van congestie. Er is inderdaad een datastroom ten behoeve van netdoeleinden. Nieuwe Europese regelgeving voorziet inderdaad meer transparantie inzake netcapaciteit. Op dit vlak zullen dus inderdaad nog verdere ontwikkelingen gebeuren. Supply split is inderdaad voorzien op de roadmap.
36	Bnewable	Submetering third party wordt nu voorzien in 2026-2028. Dit kan volgens Bnewable voor middenspanningsklanten versneld worden. Bestaande AMR-backend laten snelle lancering toe zonder afhankelijkheid van LS. Submeter-API en dag+1 kwartierdata zijn essentieel voor batterijsettlement & supply split. Bovendien kan erdoor het sneller aanvaarden van third party route ook bespaard worden op investeringen in meters bij de DSO maar ook in werklast bij de uitvoerende diensten. De hoofdmeter blijft een Fluvius meter; bijgevolg is de DSO nooit benadeeld.	gedeeltelijk	Voor AMR (MS) is het de bedoeling om al sneller dan voor digitale meter (LS) stappen te zetten. Hier is op vandaag al een dag+1 meetwaarden stroom (op hoofdmeterniveau), die ook al via het klantenportaal ontsloten wordt. Evolutie naar API first staat ingeschreven op de roadmap. Het blijft wat moeilijker om baten en snelheid in een MS-context in relatie te brengen tot grote voordelen op de snelheid van ontwikkelingen in de LS-markt. Het is wel zo dat hopelijk op vlak van wettelijk/contractueel kader de stappen, die (in eerste instantie) op MS gezet worden, ook snellere stappen in een reglementaire/wettelijke context op LS met zich mee brengen.
37	Bnewable	De eerste release beperken tot AMR (MS) met eenvoudige DSO-submeter. Ontkoppel van LS-massaprocessen om vertraging te vermijden.	J	De eerste release is beperkt tot AMR (MS) met DSO-submeter (AMR-groenestroommeter of andere). De uitwerking is nog wachtende op een aantal wettelijke (contractuele) aanpassingen.
38	Bnewable	Meerdere leveranciers op een 1 aansluiting AMR. Naast het introduceren van MLOEA AMR lijkt het ook noodzakelijk om een aangepaste nettoegang in te voeren. MLOEA is een goede stap als er ook een tariefmechanisme voorzien wordt om niet structureel een non-firm netgebruik of capacity pooling in te voeren gezien dit een efficiënter netgebruik stimuleert.	gedeeltelijk	De besprekingen en eventuele aanpassingen in het kader van tarificatie zijn voorzien een volgende fase. Binnen deze besprekingen gaat het voornamelijk om de aanrekening van de gridfee. Besprekingen/aanpassingen rond tarificatie zijn voorzien in een volgende fase (stap 2). Het gaat hier voornamelijk over de aanrekening van de gridfee.
39	Bnewable	Naast de activatie van een ToU, die via penalisatie een gedrag wenst te sturen, dient men ook de opties van andere vormen van nettoegang aan te bieden. Nu gaat men uit van een netcapaciteitsnood 24/7. Indien de netgebruiker met flexibele assets door aangepast design (non-firm capaciteitsproduct) en gebruik ervoor zorgt dat hij de pieken op het net kan vermijden dan worden netinvesteringen vermeden en kan de van elektrificatie bij industriële gebruikers versneld worden.	N	Fluvius wenst te benadrukken dat de beslissing voor een ToU op middenspanning nog niet finaal is. Er wordt hierrond het nodige stakeholderoverleg gevoerd. Naar aanleiding van deze besprekingen zal de Vlaamse Nutsregulator nog een beslissing moeten nemen. De standpunten van Bnewable kunnen deel uitmaken van het stakeholderoverleg.
40	Bnewable	Ook hier kan een versnelde invoering voor middenspanningsaansluitingen voor veel voordelen en opbouw van ervaring zorgen. Zorg dat submeter-service delivery points op AMR automatisch als Flex Delivery Point kunnen optreden.	J	We zijn akkoord met deze stelling. Een bijkomend toegangspunt zou zowel voor flexibiliteit als voor de klassieke marktwerking (supply split) moeten kunnen gebruikt worden.
41	Bnewable	Lt initiatieven datamarkt. Fluvius beperkt zijn visie tot meetdata en een reactieve invulling van de regelgeving. Hierdoor ontbreken er initiatieven die er voor zorgen dat er een ecosysteem kan ontstaan waarbij systeemefficiëntie kan gestimuleerd worden. Er is sprake om een ecosysteem op te zetten maar door de open data te beperken tot meterdata blijft men een klassiek conservatief marktmodel stimuleren. Gezien de energietransitie een ander net- en energiegebruik vereist, dient het ecosysteem uitgebreid te worden met nieuwe spelers en rollen. Door naast meetdata ook meer netdata ter beschikking te stellen, kan Fluvius het ecosysteem meer innovatie laten invoeren die zorgen voor een efficiënter energiegebruik met beperkte extra netbelasting.	gedeeltelijk	Wanneer we kijken naar partijen buiten het domein van databeheer en netbeheer, is het waardevol om te zien hoe het functioneren binnen een breder ecosysteem een verrijking kan zijn. Met betrekking tot netdata is er binnen het databeheersplan bewust voor gekozen om hier niet verder op in te gaan. Fluvius deelt op dit moment open data betreffende decentrale productie en klantassets aangesloten op het net en - via de capaciteitswijzer - informatie over aansluitbaarheid op het net. De verwachting is dat dit naar de toekomst verder zal groeien.
42	Bnewable	LT cyber security. De netbeheerders leggen via de Synergrid voorschriften op welke assets er mogen aangesloten worden bij de netgebruikers. Vandaag beperkt zich dit tot de fysieke en kwalitatieve componenten van het net. Gezien het toenemende belang van cyber security lijkt het aangewezen om dit mee op te nemen in het homologatiedossier.	J	Binnen het homologatiedossier worden minimumvereisten vastgelegd op het vlak van cyber security. Deze vereisten richten zich zowel op de leveranciers van producten als op de producten zelf. Voor bedrijven wordt steeds vaker verwezen naar de ISO 27000-normen. Voor producten wordt in toenemende mate onderzocht welk cyber security risico ze met zich meebrengen. We zetten hierin concrete stappen richting de toekomst, mede door de komst van nieuwe Europese regelgeving zoals de Cyber Resilience Act. Deze wet zal eisen stellen op basis van de potentiële impact van een product op de eindgebruiker: hoe groter de impact, hoe zwaarder de beveiligingsverplichtingen voor de fabrikant.
43	Febeg	Voor FEBEG is het cruciaal om binnen Synergrid de roadmap(s) verder af te stemmen en te prioriteren: - Inpassing in ICT-roadmap(s) die reeds zwaar geladen zijn met legal must-do's; - Maximale harmonisatie en alignering over de regio's heen; - Beperken van de kost voor de klant; een afstemming die nu ook gebeurt in het kader van de plannen m.b.t. incompressibiliteit en Transfer of Energy (ToE).	J	Fluvius erkent dat afstemming en breed draagvlak cruciaal zijn voor een succesvolle implementatie van de roadmap databeheer. Daarom wordt er, waar mogelijk, gestreefd naar de uitrol van eenduidige processen over de verschillende regio's heen (voor zover dit past binnen het regionale beleidskader), om uniformiteit en efficiëntie te bevorderen. Om dit te realiseren, worden de nodige inhoudelijke discussies en afstemmingen gevoerd binnen de context van Atrias en Synergrid.

44	Febeg	Om maatschappelijke kosten te beperken, die finaal in de factuur van de eindconsument belanden, pleit FEBEG ervoor om: - Altijd eerst een maatschappelijke kosten-baten analyse uit te voeren die E2E rekening houdt met alle vormen van impact op de verschillende marktpartijen; - De combineerbaarheid van activiteiten steeds in vraag te stellen: is dit nuttig en is dit technisch haalbaar tegen een aanvaardbare kost? Bij teveel complexiteit haken consumenten af en is de kost niet te verantwoorden; - Werk te maken van een duidelijke prioritisering: niet alles kan tegelijk aangepast en dus voorzien worden. Het is hierbij belangrijk om ook realistisch te zijn in de planning.	J	Fluvius ondersteunt het standpunt van FEBEG maar dient tegelijkertijd invulling te geven aan de wettelijke verplichtingen. Fluvius heeft in het databeheersplan een roadmap voorgesteld die maximaal rekening houdt met de geplande startdata van nieuwe services en diensten. Bij het bepalen van de prioriteiten wordt enkel geïnvesteerd in initiatieven die: wettelijk verplicht zijn, noodzakelijk zijn voor het schaalbaar maken van de systemen of aantoonbaar bijdragen aan de doelstellingen van de energietransitie. Deze keuzes worden gemaakt in het kader van onze maatschappelijke opdracht, waarbij we steeds oog hebben voor de kostenefficiëntie en de impact op de samenleving. Fluvius is ervan overtuigd dat de voorgestelde roadmap een evenwichtige combinatie vormt van ambitie en realisme, en een solide basis biedt voor een toekomstgericht databeheer. Fluvius erkent ook de complexiteit van combineerbaarheid van services op 1 toegangspunt. Eenvoud garandeert kwaliteit en laagdrempeligheid.
45	Febeg	Voor FEBEG is energiedelen niet het juiste antwoord op de uitdagingen van de energietransitie die we vandaag moeten aanpakken. FEBEG ondersteunt ten volle de verdere integratie van hernieuwbare energie, maar voor de leverancier/evenwichtsverantwoordelijke vormt energiedelen vooral een belangrijke kostenpost. Zelfs met een aangepast markmodel zal energiedelen er altijd voor zorgen dat het verwachte verbruiksprofiel nog grilliger wordt dan een zuiver verbruiksprofiel met zonnepanelen. Hierdoor nemen de balanceringskosten toe. Bovendien is het restprofiel ook veel duurder aangezien hoofdzakelijk moet geleverd worden op momenten dat er weinig tot geen zon of wind is, dus wanneer de groothandelsprijzen hoog zijn. Energiedelen verlaagt bovendien de totale systeemkost niet. Het verhoogt de complexiteit van de marktwerking en genereert extra kosten bij diverse partijen: de energiedelers (administratie facturatie, oprichting energiegemeenschap,...); de netbeheerders (ICT- en operationele kosten); de leveranciers en evenwichtsverantwoordelijken (profiel- en onbalanskosten, volume risico's, wanbetalingsrisico, ICT- en operationele kosten). De goedkope overproductie niet delen (en dus extra kosten vermijden) is nog altijd de goedkoopste en meest inclusieve manier om iedereen te laten profiteren van de beschikbare hernieuwbare energie. Die goedkope zonne-energie zit immers vervat in de leveringsprijs van iedereen. FEBEG raadt dan ook aan om eerst en vooral een maatschappelijke kosten-batenanalyse te doen van energiedelen. Er zijn alternatieve oplossingen beschikbaar, die op een goedkopere manier meer effect hebben. FEBEG is het dan ook eens met de stelling dat ook door dynamische leveringscontracten (zowel zuivere dynamische uurcontracten of tussenvormen zoals lagere prijzen of negatieve prijzen bij veel zon,...) gelijktijdigheid tussen productie en verbruik wordt aangemoedigd zonder dat toegankelijke, betaalbare en meer hernieuwbare energie wordt gehypothekeerd (pg 30). Voor meer duiding over deze algemene opmerkingen, verwijzen wij naar het FEBEG standpunt m.b.t. energiedelen en de kosten van 23/6/2025. Indien het een keuze is om energiedelen verder aan te moedigen en te ontwikkelen, moet deze hervormd worden. Los van de integratie in de marktprocessen moet elke partij zijn verantwoordelijkheid nemen op zijn eigen aandeel in de levering, wat betreft de evenwichtsverantwoordelijkheid, de facturatie van netkosten, accijnzen en andere taksen en heffingen, openbare dienstverplichtingen en desgevallend verplichtingen uit het consumentenakkoord.	gedeeltelijk	Energiedelen is een Europese verplichting en omgezet in Vlaamse wetgeving. Een verdere integratie, naast de bestaande automatisatie waarbij ook in de allocatie rekening gehouden wordt met energiedelen, zorgt inderdaad voor een bijkomende complexiteit zonder dat hierdoor de kosten verdwijnen. De totale systeemkost wordt inderdaad niet verlaagd. Het herzien van rollen en verantwoordelijkheden om energiedelen te hervormen, is een beleidskeuze/beslissing.
46	Febeg	FEBEG heeft er al herhaaldelijk voor gepleit dat er een eerlijke verdeling moet zijn van de lasten en lusten tussen de FSP's die "onafhankelijk" zijn en de leveranciers die ook FSP zijn teneinde een gelijk speelveld te bekomen.	J	Fluvius vindt het primordiaal om een gelijk speelveld voor alle FSP's te creëren, ongeacht als ze "onafhankelijk" of "afhankelijk" zijn. Dit is nodig om een gezonde markt te hebben, hetgeen leidt tot een vrije keuze van FSP voor de klant bij het vermarkten van zijn flexibiliteit. Onze roadmap voorziet dan ook in het verlagen van de drempels, waaronder ook een correcte implementatie van ToE-modellen. We vestigen hierbij aandacht aan de klantensegmentatie zodat de modellen fit-for-purpose zijn en vooral ook behapbaar zijn voor de eindgebruikers. In het bijzonder wensen we de complexiteit voor residentiële klanten te vermijden. Ten eerste omdat we overtuigd zijn dat de flexibiliteitsbijdrage van een residentiële klant het grootst zal zijn op impliciete flexibiliteit. Ten tweede omdat we er van overtuigd van zijn dat residentiële klanten eerder zullen inschrijven op "pakketten", die zowel leveringsproudcten als impliciete en expliciete flex producten omvatten.
47	Febeg	<i>Tot slot ligt er een grote focus op het ontsluiten van tariefgegevens zodat de klant via één portaal al zijn of haar gegevens kan bundelen. Hiervoor is evenwel de medewerking van de energieleveranciers noodzakelijk.</i> We merken in dit verband op dat onze leden de laatste jaren al veel ontwikkelingen hebben gedaan om data en diensten te ontsluiten voor een optimaal energiebeheer i.f.v. het leveringscontract en mogelijkheden. Klanten hebben in de meeste gevallen ook al toegang tot een portaal/app waar hun tariefgegevens gekoppeld worden aan hun meetgegevens waardoor ze zicht krijgen op de werkelijke kost van hun energieverbruik en hoe dit verhoudt ten opzichte van het voorschotbedrag.	J	In het kader van Time of Use moet de klant controle kunnen blijven uitvoeren op de in de meter geregistreerde meetgegevens. Dit poogt Fluvius te doen door het webportaal als een verlengde van de display van de meter te beschouwen zoals op vandaag de bestaande HI/Lo (dag/nacht) registers op de display van de meter zelf beschikbaar zijn. Dit staat los van het inzichtelijk maken van alle kosten (en verbruiken) en de link met de commodity prijzen die door leveranciers (op vandaag reeds) voorzien worden en ook in de toekomst via deze weg voorzien zullen worden.

48	Febeg	<i>Op vraag van de klant (rechtstreeks of via een leverancier of dienstenaanbieder) worden kwartierwaarden uitgelezen. Vanaf 2026 zal dit het geval zijn voor alle digitale meters elektriciteit. Dit zorgt voor een enorme groei van meetgegevens die door verschillende applicaties stromen en om verdere berekeningen en opslag vragen. Niet enkel kwartierverbruiken, maar ook informatie rond spanning of vermogen (power quality) worden uitgelezen en ontsloten. Dit wil echter niet zeggen dat Fluvius alle kwartierwaarden van individuele klanten aan de energieleveranciers overmaakt. Dit doen we enkel wanneer er een akkoord is tussen de leverancier en de klant om aan Fluvius de kwartierwaarden op te vragen via het centrale marktsysteem. Die vraag wordt gesteld door de 'smart regime 3'-service (SMR3) te activeren.</i> Hoewel de toestemming, die de klant moet geven aan Fluvius om de SMR3 te activeren GDPR-gewijs noodzakelijk is, mag het activeren van SMR3 geen drempel vormen. SMR3-data is immers nodig om flexibiliteit bij de klant te valoriseren en om de eindfactuur bij de klant onder controle te krijgen. De leveranciers zijn in dit verband volop in ontwikkeling van nieuwe producten en sturing waarvoor kennis over kwartierwaarden een vereiste is. Al op metering data lukt niet als er geen kwartierdata voor handen zijn. De investeringen in de digitale meter moeten nu ook hun vruchten afwerpen in het slim gebruiken van de data. Daarom moet het bevorderen van SMR3 een doelstelling zijn, gelet op de groeiende behoefte aan realtime opvolging. De procedures moeten daarom zoveel mogelijk vereenvoudigd worden. Een mogelijke vereenvoudiging van de procedure kan zijn dat Fluvius de P1-poort standaard openzet. Wij reageren dan ook positief op de verschillende aspecten van de roadmap m.b.t. digitalisering en de optimalisaties van de data uit de digitale meter.	J	Fluvius is verheugd te lezen dat FEBEG positief reageert op de verschillende aspecten rond digitalisering en de optimalisatie van data uit de digitale meter. In dat kader wordt SMR3 beschouwd als een essentiële bouwsteen voor de verdere ontwikkeling van meer dynamische contracten & producten. Fluvius anticipeert op een aanzienlijke toename van het aantal SMR3-activaties binnen de tijdshorizon van het databeheersplan. In de gevoeligheidsanalyse werd dan ook rekening gehouden met een scenario waarin 100% van de klanten over SMR3 beschikt. Gezien deze verwachte schaalgrootte onderschrijft Fluvius het belang van vereenvoudiging en een stabiel basisproces. Tegelijkertijd blijft klantprivacy een fundamenteel uitgangspunt. Indien het standaard openstellen van de P1-poort niet verenigbaar blijkt met de geldende privacyregels, zal Fluvius als databeheerder hier uiteraard rekening mee houden in de verdere uitrol en procesinrichting. Fluvius blijft openstaan voor dialoog en samenwerking om te onderzoeken of verdere optimalisaties mogelijk zijn.
49	Febeg	<i>Op de middellange termijn zien we ook een stap in de richting van een snellere (bijvoorbeeld maandelijks) doorrekening van de netvergoeding aan de leverancier/toegangshouder, i.f.v. het effectieve gebruik van het net. Dit is een logische stap in de verdere digitalisering. In deze visie staan we sterk achter het principe van de 'single bill' en de marktcascade naar de klant (de doorrekening van netvergoedingen via de energieleverancier/toegangshouder). Toch kan de facturatiefrequentie in de relatie tussen klant en leverancier losstaan van de aanrekening van de netvergoeding door de netbeheerder aan de energieleverancier/toegangshouder.</i> Wij zijn het eens met de visie van Fluvius dat de leverancier de SPOC is ten aanzien van de klant. Wat betreft de doorrekening van de netvergoeding in functie van het effectieve gebruik, is het noodzakelijk dat dit voorafgaandelijk uitvoerig wordt besproken met de leveranciers. Ook moeten de leveranciers de nodige tijd krijgen om de impact hiervan te analyseren (cashflow-gewijs) vooraleer een dergelijke beslissing kan genomen worden. Dit vereist ook dat er volledig zicht is op de nieuwe ToU-nettarieven aangezien de netvergoeding tijdens de wintermaanden mogelijks veel hoger kan zijn.	J	Elke project/stap beschreven in de roadmap gaat gepaard met stakeholderoverleg. Leveranciers zullen primair en prioritair in de discussie rond dit topic betrokken worden.
50	Febeg	Een systeem van 'commercieel prepayment' kan alleen een succes zijn als het betaalbaar en eenvoudig is. Ook hier pleiten we om de systeemkosten zo laag mogelijk te houden. Indien niet eenvoudig, zal het niet goedkoop zijn. In dit kader wijzen we er ook op dat de leverancier blijft instaan voor niet-betaalde netkosten terwijl de DNB wel vergoed wordt voor zijn netkosten. De leveranciers zijn ook hier voorstander van harmonisatie over de regio's heen en de integratie van de prepayment processen in Atrias. Dit vereist in eerste instantie een aanpassing van het wettelijk kader dat leveranciers moet toelaten de nodige remote transacties te sturen naar Fluvius indien het krediet is opgebruikt of terug is aangevuld zodat Fluvius de nodige sturingen kan doen op de meter. Voor FEBEG is het verder belangrijk dat de keuzevrijheid van de leveranciers wordt behouden en dat er geen beperkende regels of niet-evenwichtige sociale verplichtingen SODV's worden opgelegd. Zo moet er het bestaande vangnet blijven bij de DNB. Ook moet creativiteit en innovatie worden aangemoedigd en mogen niet ingeperkt worden. Voor FEBEG is het van belang om geen overhaaste beslissingen te nemen en eerst een goede analyse te doen van mogelijkheden en moeilijkheden alvorens hiervoor een datum vast te pinnen.	gedeeltelijk	In het antwoord gaat FEBEG er van uit dat Fluvius de nodige sturing op de meter doet. Dit is een piste. Een andere piste is dat dit op een meer geautomatiseerde manier opgezet wordt, geïntegreerd in de Atrias marktberichten. Deze laatste piste is afwijkend van de huidige werking in Wallonië. Een werking die eerder geënt is op het sociaal vangnet terwijl het item in het databeheersplan slaat op een puur commercieel product. Er zal in overleg met de leveranciers bekeken moeten worden, niet alleen wat de gewenste korte termijn stappen zijn maar ook waar er op lange termijn naartoe gegaan moet worden. Fluvius ziet onder de koepel remote transacties niet enkel prepayment maar ook bijvoorbeeld smart move waar (mogelijk en te bespreken) een (vorm van) move out aan de basis ligt van remote aansturingen op een volledig of quasi volledig geautomatiseerde basis. Hierover moet het overleg gevoerd worden met leveranciers maar ook met de andere regio's. Hoe het sociaal vangnet geregeld wordt, is een beleidsbeslissing. We bekijken dit graag samen in een ruimer kader van (M)LT-evoluties waar remote transacties een belangrijke enabler zijn om kritisch naar bestaande processen te kijken, dit vanuit het oogpunt van vereenvoudiging en maatschappelijke meerwaarde.
51	Febeg	FEBEG erkent de nood dat de FRP's hun aanbod in de toekomst zullen willen/moeten wijzigen onder impuls van veranderende wetgeving of voortschrijdend inzicht. Ook al is FEBEG principieel voorstander van marktgebaseerde flexibiliteit en zeer tevreden met de initiatieven die Fluvius onderneemt om een flexmarkt te organiseren voor congestie, zijn er ook nog fundamentele opmerkingen op de huidige congestieproducten (Fall-Back Flex, LongFlex, Shortflex en Maxusage), voornamelijk wat betreft de impact van een activatie op de BRP & leverancier, alsook wat betreft de noodzakelijke informatie-uitwisseling om de BRP te ondersteunen in zijn verantwoordelijkheid om zijn portefeuille te balanceren.	J	Fluvius voert momenteel markttesten uit voor congestie management. Die hebben als doel na te gaan of flexibiliteit een volwaardig en bedrijfszeker alternatief is voor netinvesteringen en hebben als doel te leren. Één van de lessen die we hierbij willen kunnen trekken is de impact op de verschillende marktpartijen bij activatie van een congestieproduct. Eventuele impact dient besproken en waar nodig gemitigeerd te worden.

52	Febeg	Pg. 68 2027 - meerdere leveranciers op één aansluiting (Supply Split). Wij verwijzen naar ons standpunt als reactie op de voorstellen m.b.t. supply split. Voor FEBEG is het belangrijk dat we eerst komen tot een situatie van een stabiele, kwalitatieve en tijdige aanlevering van data voor alle spanningsniveaus. Allereerst dienen de geblokkeerde punten, het toekomstig Atrias model, mits akkoord van de partijen, en alle andere actiepunten afgesproken in het kader van Elektra, kwalitatief en structureel te zijn afgerond. Voor FEBEG is enkel een serieel SDP-model een kwalitatief en future proof model op termijn met optimalisatie van de eigen productie over de verschillende contracten heen. Voor de uitwerking ervan, moeten we rekening houden met de technische haalbaarheid, de ICT-roadmap; de erkenning van de semi-gereguleerde submeters (met afdoende kwaliteit en rekening houdend met de MID-vereisten) en moet er een sluitend fiscaal en juridisch kader zijn. Voor FEBEG moet de verantwoordelijkheid van elke toegangshouder worden beperkt voor zijn respectievelijk geleverd volume. Verder moeten we in overleg met de betrokken spelers de operationele uitwisseling van gegevens binnen het CMS nog uitklaren met zo accuraat mogelijke data over het verwachte volume dat per contract zal geleverd moeten worden (gelet op de impact op de sourcing). Het is noodzakelijk dat de 15 minuten waarden van de digitale meter geïntegreerd zijn in de marktprocessen. Wij zijn het eens om een onderscheid te maken tussen kleinverbruiks- en grootverbruiks-aansluitingen (middenspanning) waarbij de eerste aandacht moet gaan naar deze laatste (en lessons learned op te bouwen). We mogen immers niet voorbijgegaan aan het feit dat voor kleine gebruikers de meerwaarde beperkt (of zelfs negatief) kan zijn en grote complexiteit met zich kan meebrengen. Wij moeten bovendien ook waken over risico's, zoals de-optimisatie van PV en EV. Zie ook onze verdere opmerking m.b.t. fiche 12-14.	J	Fluvius kijkt naar een serieel model als oplossingkader na een actuele parellele oplossing die op vandaag al invulling geeft aan het technisch reglement/wetgeving. Er moet hierrond in samenspraak met de stakeholders nog een kader gecreëerd te worden. Fluvius wenst hier stapsgewijs te werken. De verantwoordelijkheid van de toegangshouder beperken tot het geleverd volume (op vlak van gridfee en toewijzing) werd door Fluvius als conclusie uit stakeholderoverleg een paar jaar geleden genotuleerd. Het is aan de regulator om dit voorstel, dat nog steeds de basis vormt van de implementatie die op tafel zal gelegd worden, te onderschrijven. 15'-waarden vormen de basis. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen KVM en GVM.
56	Febeg	<i>Fluvius vertrekt van de assumptie dat een optimalisatie van het berichtenverkeer ligt in het blijven werken met add-on berichten.</i> Bovenstaande assumptie om te blijven werken met add-on berichten wordt niet ondersteund door de leden van FEBEG. Energiedelen is ook leveren van energie. De rollen en verantwoordelijkheden voor energiedelen dienen dan ook herbekeken te worden in het kader van de omzetting van de Europese richtlijn rond marktdesign (zie ook onze algemene opmerkingen m.b.t. energiedelen (pg. 30/31). Zoals eerder gesteld, zien wij een grote synergie met het marktmodel van meerdere leveranciers op één aansluiting (supply split), waarbij iedere leverancier de volle verantwoordelijkheid neemt over het door hem geleverde volume.	N	Fluvius ziet op vandaag zowel voor supply split als energiedelen mogelijkheden om te werken met andere berichtenstromen dan de klassieke berichten die voor de gehele markt dienen. Niet alle klanten zullen immers kiezen voor aanvullende diensten zoals een extra leveringscontract of het delen van energie. Dit staat los van de rollen en verantwoordelijkheden waarbij we voor supply split elke leveranciers verantwoordelijk zijn voor zijn volume (assumptie). Voor energiedelen volgen we het huidige wettelijk kader en wachten we voor toekomstige ontwikkelingen de omzetting van de EMD af.
57	Febeg	We pleiten ervoor om nieuwe ontwikkelingen af te toetsen aan vijf criteria. De ontwikkelingen moeten sociaal en ecologisch verantwoord, technisch haalbaar en financieel realistisch zijn. Tenslotte moeten ze het comfort van de netgebruikers vrijwaren. FEBEG onderschrijft de noodzaak om nieuwe ontwikkelingen af te toetsen aan deze vijf criteria. Het is hierbij wel zeer belangrijk om de impact op alle betrokken marktpartijen mee te nemen in deze analyse en niet alleen de impact op Fluvius.	J	De vijf criteria zijn zowel van toepassing op Fluvius zelf maar ook op de markt en de maatschappij. Zoals eerder beschreven, wordt bij het opmaken van nieuwe initiatieven ook gekeken naar de impact op de markt en zal er marktoverleg plaatsvinden.
58	Febeg	Deze add-on services zullen (naast de basismarktprocessen) bijkomende data-uitwisseling vereisen tussen marktpartijen (Denk aan delta-allocatie, delta-gridfee,...). De stelling '(Denk aan delta-allocatie, delta-gridfee,...)' lijkt gebaseerd te zijn op bepaalde voorafnames. Bij een correcte implementatie van de genoemde services zien wij in elk geval niet waarom een delta-allocatie of delta-gridfee nodig zou zijn. We hadden graag begrepen wat Fluvius hier precies mee bedoelt.	N	Een aantal leveranciers/BRP's pleiten voor het behoud van bruto volumes naast netto volumes. Fluvius ziet vanuit zijn rol als marktfacilitator dan ook een mogelijkheid om beide volumes ter beschikking te stellen. Op die manier wordt aan verwachtingen van verschillende stakeholders tegemoet gekomen en kunnen ook aangepaste beleidsbeslissingen vlotter geïmplementeerd worden. Fluvius zal hier, net zoals dit geldt voor alle punten in het databeheersplan, in overleg treden met stakeholders. Fluvius ziet een onderscheid tussen de basisprocessen en flows die voor alle klanten gelden en aanvullende keuzes die een beperkter aantal klanten maken. Voor deze keuzes de processen die gelden voor alle klanten verzwaren, is een slechte keuze volgens Fluvius. Dit uitgangsprincipe moet er net voor zorgen dat de basisprocessen vlotter kunnen blijven lopen en niet (nodeloos) complexer gemaakt worden voor een beperkter aantal gebruikers.
59	Febeg	Verder stelt Fluvius terecht dat er verwacht wordt dat marktspelers de klant zullen ontzorgen. De FEBEG-leden onderstrepen deze zienswijze volledig en erkennen de belangrijke rol van Fluvius als neutrale databeheerder voor de energiemarkt om dit te realiseren. Vroeger was het eenvoudig om eindgebruikers in een beperkt aantal homogene groepen te categoriseren, waardoor vrij algemene marktproducten konden worden ontwikkeld en aangeboden. Door de opkomst van decentrale zonne-productie is dat drastisch veranderd en met de massale adoptie van elektrische voertuigen, (thuis)batterijen, dynamische contracten, Time of Use-tarieven,... zijn de verschillen tussen individuele consumptie-/productieprofielen enorm en vooral zeer onvoorspelbaar geworden. Dit brengt meerdere risico's en inefficiënties met zich mee voor zowel marktpartijen als eindgebruikers. De marktpartijen kunnen het profiel niet langer voorspellen, maar kunnen vooral geen gedetailleerde, op maat gemaakte producten aanbieden die aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van de eindgebruikers op basis van hun specifieke activa. Veel, zo niet alle, van de nodige informatie is bekend bij de netbeheerder en beschikbaar in hun databases. FEBEG vraagt de netbeheerders daarom om een activa-database op te zetten die – in overeenstemming met GDPR en andere relevante wetgeving – toegankelijk is voor de leverancier waarmee een eindgebruiker een contract heeft of van wie hij een aanbieding wenst. Dit zou betere, meer op maat gemaakte productaanbiedingen aan de eindgebruiker mogelijk maken en operationele voordelen opleveren voor de leverancier, wat uiteindelijk moeten resulteren in kostenbesparingen waar iedereen baat bij heeft.	J	Specifieke toepassingen en daardoor verandering van het verbruiksprofiel nemen toe in belang. Fluvius ziet hier enerzijds het ter beschikking stellen van reële 15' waarden als belangrijk element, dit binnen het wettelijk kader en de GDPR. Het beschikbaar stellen van assetgegevens (gegevens over het type achterliggende verbruiker) kan voor bepaalde doeleinden zinvol zijn maar is voor andere doeleinden dan weer suboptimaal of ontoereikend. Het is zaak om een evenwicht te vinden. Fluvius kijkt naar de mogelijkheden om, bij aantoonbaar (maatschappelijk) voordeel en daartoe aangepast wettelijk kader, meer gegevens beschikbaar te kunnen stellen.

60	Febeg	Wij danken Fluvius voor het brengen van transparantie in de roadmap op vlak van databeheer en ook het bijhorende investeringsbudget. Gelet op de aanzienlijke bedragen die geïnvesteerd moeten worden, lijkt het ons ook wenselijk om meer transparantie te brengen in wat de impact is van deze investeringen op de nettarieven van de consumenten.	N	De investeringsbudgetten, meegegeven in het plan, zijn deze die nodig zijn om de roadmap databeheer te kunnen realiseren. Finaal zal de regulator via de goedkeuring van het jaarlijks toegelaten inkomen bepalen welke de maximaal toegelaten hoogte van budgetten is om het plan te kunnen realiseren. Via de tariefmethodologie bepaalt de regulator hoe de budgetten worden doorgerekend in de nettarieven.
61	Febeg	FEBEG ziet veel voordelen in het gebruik van kwartierdata. Verwacht wordt dat steeds meer klanten zullen overstappen op SMR3 om de voordelen van flexibiliteit in een steeds meer geëlektrificeerd energiesysteem te benutten. FEBEG-leden merken echter op dat kwartierdata onregelmatig worden aangeleverd. Het is van groot belang dat deze data stabiel en tijdig wordt aangeleverd zodat leveranciers deze effectief kunnen gebruiken om te profiteren van de voordelen die deze digitale meters en kwartierdata kunnen bieden. De onregelmatige timing van de aanlevering van kwartierdata baart de FEBEG-leden zorgen omdat dit niet het nodige vertrouwen schept om front- en backoffice-applicaties te ontwikkelen die deze data gebruiken om hun processen te optimaliseren en producten te ontwikkelen die de eindgebruiker ten goede komen. De behoefte aan tijdige en nauwkeurige meterdata zal toenemen naarmate er meer flexibiliteit wordt ontsloten en deze data via verschillende marktplatformen moet worden verwerkt en overgedragen.	J	We erkennen het belang van kwartierwaarden en derhalve van een kwalitatieve informatiestroom van kwartierwaarden. Fluvius gaat graag in overleg rond onregelmatigheden in aanlevering van kwartierdata.
62	Febeg	Met betrekking tot Time of Use pleit FEBEG ervoor om de geplande periodes te uniformiseren binnen België; dit heeft een voordeel op vlak van de “cost to serve” voor zowel de netbeheerder als de leverancier en komt dus finaal de klant ten goede. Ook moeten de toekomstige nettarieven en de gekozen tariefniveaus begrijpbaar zijn voor de klant. Daarnaast mag er geen tegenstelling zijn tussen de incentives die komen van de nettarieven en de incentives die komen door de evolutie van de marktprijzen (overschot op de middag en 's nachts, piek op weekdays vanaf 17h/18h). Het is dus van belang dat de uitwerking in de tarieven samen en cumulatief wordt bekeken om te zien of wordt voldaan aan deze 3 criteria (uniform binnen België, begrijpelijk voor de klant, conform met de evolutie van de marktprijzen). Wij benadrukken ook het belang om de nodige tijd te geven aan de markt om de impact van de verschillende voorstellen te analyseren alvorens een definitieve keuze te maken uit de scenario's. Op basis hiervan is FEBEG voorstander van een systeem met 3 tarieven (niet meer om reden van begrijpbaarheid voor de klant) en dat de gekozen uren overeenstemmen met de uren gekozen in het Waals gewest (en die dan in de toekomst gezamenlijk kunnen evolueren). FEBEG is geen voorstander van een “superpiek”. Piekhalvering op momenten van een hoog aanbod is een optie die we ondersteunen. Ook de invoering van seizoensdifferentiatie wordt ondersteund, aangezien dit coherent en logisch is.	J	Fluvius erkent (en herkent) deze feedback uit het stakeholderoverleg rond statische ToU.
63	Febeg	<i>Met dit initiatief willen we een sensibiliseringstool opzetten met alle relevante informatie: Inzichten aanleveren aan de klant hoe ze (net-)kosten kunnen besparen, tips en tricks alsook benchmarks t.o.v. andere gezinnen zodat de klant zijn gedrag zou aanpassen en het verbruik verschuift naar meer gunstige periodes voor het net.</i> Er stellen zich vragen of de voorgestelde ontwikkeling van het klantenportaal van Fluvius tot de taken van de distributienetbeheerder behoort. Dit initiatief lijkt eerder in het domein van commerciële marktspelers zoals leveranciers en dienstverleners te vallen. Er is een risico op overlapping of zelfs (oneerlijke) concurrentie met commerciële platformen en diensten, wat zou kunnen leiden tot marktverstoring. We stellen ons ook vragen of dit project niet ten nadele zou zijn van andere projecten die meer in de lijn liggen met de hoofdtaken van Fluvius. Er is veel meer voordeel te halen uit commerciële flexibiliteit zodat de communicatie beter gebeurt door de leverancier.	gedeeltelijk	De vraag of dit tot de kerntaken van Fluvius hoort is niet zwart-wit. De adviesrol van Energie en klant ligt van oudsher bij de leverancier en moet daar blijven. De nieuwe context van digitale meter en waar meetgegevens niet meer op de meter maar in het verlengde ook op het webportaal zouden kunnen komen, maakt dat, in het belang van de markt (en ook de leverancier) er meer informatie tot bij de klant komt. Dit is dan geen "commerciële informatie (euro's)" maar eerder zekerheid over de nauwkeurigheid van meetgegevens. Verder is Fluvius ook bevoegd/verantwoordelijk om een optimale uitbating van het net na te streven. Informatie naar de klant en in hoofdzaak generiek (ook naar kwetsbare klanten) lijkt ook nog tot het spectrum van taken van Fluvius te behoren. Wat zijn de hoofdbehoeften van Fluvius: Klanten moeten ToU snappen en ermee aan de slag gaan. Wij worden ook aangespoord om (alle) klanten te activeren en mee te nemen in de energietransitie. Maar dit gaat niet tot op het niveau van individueel prijsadvies. Mogelijks kunnen we hier samen met de leveranciers werken naar een oplossing die beide doelen ondersteunt. De klant moet ook onafhankelijk de info kunnen vinden zonder commercieel oogmerk. Samen te exploreren in dit roadmapitem gelinkt aan tarificatie.
64	Febeg	Zowel de doelstellingen als de scope van deze fiche blijven vaag. Gezien de vele andere prioritaire projecten is het niet evident waarom dit initiatief nu al in de roadmap wordt opgenomen. Wij stellen voor om dit initiatief te herbekijken in functie van de beschikbare middelen en prioriteiten. Wij herhalen hier dan ook ons standpunt om eerst en vooral een maatschappelijke kosten-batenanalyse te doen van energiedelen en de bijhorende rollen en verantwoordelijkheden te herbekijken. Energiedelen moet evenwichtig, automatisch, efficiënt en transparant – geïmplementeerd worden, waarbij de gemeenschap de volledige verantwoordelijkheid neemt voor het gedeelde volume (inclusief onevenwicht, netkosten, heffingen en taksen en openbare dienstverplichtingen) en de overblijvende hoeveelheden automatisch gefactureerd kunnen worden door de restleverancier via de marktprocessen.	N	We nemen deze fiche op omdat dit ook vanuit de beleidsmaker in het regeerakkoord is opgenomen en omdat we er van uit gaan dat er de komende jaren (ook gelet op de omzetting van de EMD5) hoe dan ook stappen gezet zullen worden in het kader van marktintegratie al dan niet in relatie tot rollen en verantwoordelijkheden.
65	Febeg	Wij verwijzen naar onze opmerkingen m.b.t. de assumptie om te blijven werken met add-on berichten in het kader van energiedelen (pg. 6 in deze tekst). “Bovenstaande assumptie om te blijven werken met add-on berichten wordt niet ondersteund door de leden van FEBEG.”	N	Fluvius ziet een onderscheid tussen de basisprocessen en flows die voor alle klanten gelden en aanvullende keuzes die een beperkter aantal klanten maken. Voor deze keuzes de processen die gelden voor alle klanten verzwaren, is een slechte keuze volgens Fluvius. Dit uitgangsprincipe moet er net voor zorgen dat de basisprocessen vlotter kunnen blijven lopen en niet (nodeloos) complexer gemaakt worden voor een beperkter aantal gebruikers. Deze uitgangsprincipes zullen we met FEBEG verder bespreken in kader van (M)LT-vereenvoudigingen, ook in relatie tot het toekomstige CMS 2.0.

66	Febeg	In het kader van de energietransitie en de toenemende digitalisering van energiesystemen, biedt submetering een belangrijke kans om innovatie en flexibiliteit te bevorderen. Daarom steunt FEBEG de ontwikkeling van submetering, wat een commerciële activiteit moet blijven en geen volledig gereguleerde. Hoewel submetering als commerciële activiteit wordt beschouwd, benadrukt FEBEG het cruciale belang van gegevensintegriteit. Daarom, moeten voor FEBEG: •de gegevens van de submeters ("sub data") worden gecertificeerd en gevalideerd door de DNB of een derde partij; •de certificatie gebeuren volgens een standaard specificatieboek opgesteld door de DNB, inclusief communicatieprotocollen en validatietests; •de compatibiliteit met het dataplatform van de DNB gegarandeerd worden en de levering van flexibiliteitsdiensten aan DNB's en TNB's ondersteund worden. Als besluit stelt FEBEG een semi-gereguleerd model voor submetering voor: •Eigendom en installatie van submeters blijven commercieel; •Gegevensprotocollen en certificatie vallen onder regulering. Dit hybride model garandeert: •Marktvrijheid voor innovatie en investeringen; •Systeemzekerheid en gegevensnauwkeurigheid via gestandaardiseerde validatie. FEBEG reageert dan ook positief op de bedoeling van Fluvius om submeters van 3de partijen in de Fluvius systemen te kunnen capteren en om voor betrouwbaarheid en consistentie van het submeteringsysteem in de gehele dataketen te zorgen. een consistente timing lijkt ons nodig om ervoor te zorgen dat de IT-ontwikkelingen van onze systemen efficiënt kunnen gepland en gerealiseerd worden. Zoals vermeld in de roadmap vormt de nieuwe dienst van fiche 13 een aanvulling op de submeter van derden (fiche 12). Het lijkt ons dan ook logisch om een consistent tijdschema toe te passen. Ook moet deze actie in een niet al te lange termijn worden gepland.	J	Fluvius is akkoord dat er een certificatie van gegevens nodig is. De rol van Fluvius als databasebeerder in dit proces zal afhangen van het wettelijk kader. Op dit moment volgt Fluvius dit standpunt niet en gaan wij ervan uit dat de validatie beperkt blijft tot een technische validatie. Een overleg met de betrokken stakeholders hierover moet nog plaatsvinden. Daarnaast is er consensus over het gebruik van communicatieprotocollen en gestandaardiseerde specificaties. Validatietesten kunnen hierbij worden opgenomen als onderdeel van de vereisten die aan de dienstverlener worden opgelegd. Er wordt ook bevestigd dat er een directe compatibiliteit met Flex noodzakelijk is. Dit wordt volledig ondersteund. Wat betreft de meetinrichtingen: dedicated metering devices worden beschouwd als commerciële oplossingen en vallen dus niet onder de verantwoordelijkheid van de distributienetbeheerder. Tot slot is er akkoord dat zowel het protocol als de technische specificaties onder een gereguleerd kader moeten vallen. Verdere afstemming met stakeholders zal nog volgen.
67	Febeg	FEBEG reageert positief op de integratie van remote transacties in de marktwerking. Het remote aansturen van digitale meters zal helpen om bestaande processen, zoals de problematische verhuizen (ILC-proces) te optimaliseren, waarbij de bepalingen van het energiebesluit dienen gerespecteerd te worden. Door het gebruik van de remote transacties zullen de netgebruikers meer geïntensifieerd worden om hun verhuis correct te melden. Op die manier zullen leveranciers inderdaad geconfronteerd worden met minder niet gecontracteerd verbruik gedurende de 30 dagen die de leveranciers moet leveren zoals voorzien in het energiebesluit. Fluvius zal als uitzonderingsleverancier ook minder moeten leveren dankzij de remote acties. FEBEG verwacht dan ook dat de huidige MIG 6 hieraan wordt aangepast en dat facturatie van "verbruik buiten contract" wordt toevertrouwd aan de DNB. Er kan ook worden gekeken naar optimalisering van het gebruik van het energieovernamedocument en de bewijzen voor de datum van de verhuis. Daarbij moet steeds worden voor ogen gehouden dat een verhuis een contractuele overeenkomst is en in de eerste plaats moet worden geregeld tussen de leverancier en de klant. Wij steunen het "Smart Move"- initiatief van Fluvius. Hierbij is het wel vereist dat deze eerst wordt getest binnen een pilootkader en dat dit gepaard gaat met een aangepast regelgevend kader. Wij suggereren bij de baten bijkomend op te nemen 'Fluvius: minder leveringen als uitzonderingsleverancier'.	nvt	Fluvius is akkoord dat op vandaag het verhuisproces niet te vergelijken is met wat het zou kunnen zijn door gebruik van de remote (digitale) mogelijkheden van de digitale meter. Dit hoeft evenwel niet te betekenen dat er geen verantwoordelijkheid meer op de leverancier rust in het toekomstig verhuisproces. Fluvius kan volgen dat hierrond een pilootfase opgezet wordt dat gepaard kan gaan me een aangepast wettelijk kader. Fluvius zoekt hierrond (en in andere dossiers) graag samen met veka en VNR mogelijkheden om binnen pilootfases stappen te zetten en innovatie toe te laten ook al is het regelgevend kader nog niet (volledig) hierop aangepast. Minder leveringen als uitzonderingsleverancier is zeker een baat hoewel dit volgens fluvius niet moet betekenen dat in een smart move context er (onmiddellijk) een rol voor fluvius als uitzonderingsleverancier is voor het aanrekenen van ongecontracteerd verbruik. Dit zal eveneens in verder stakeholderoverleg besproken worden.
68	Febeg	Wij steunen de doelstellingen van dit initiatief volledig, met name de ondersteuning van congestiebeheer en flexibiliteitsdiensten. Wel vragen wij bijkomende informatie over de concrete invulling, scope en afhankelijkheden met andere projecten (zoals fiche 20 en 21), om de impact en haalbaarheid correct te kunnen inschatten.	nvt	Het is ons niet volledig duidelijk wat de expliciete link is die gemaakt wordt tussen fiche18 (Nieuwe schattings- en validatiemethodiek voor AMR) en congestiebeheer en flexibiliteitsdiensten. Fiche18 heeft als doelstelling om op termijn een verbeterde schattings- en validatiemethodiek van AMR te bekomen bv bij ontbrekende waarden. Deze waarden kunnen dan gebruikt worden in de verschillende marktprocessen, zowel in de leveringsmarkt als in de markt voor actieve klanten, zo ook, en waar relevant, voor de flexibiliteitsdiensten (waaronder flexproducten voor congestiebeheer).
69	Febeg	Er wordt geen prioriteitsniveau aangegeven. Aangezien het doel is om de continuïteit van de markt te verzekeren, lijkt dit een hoge prioriteit te hebben.	J	De ontwikkelingen in kader van dit fundament zijn inderdaad noodzakelijk. De betreffende fiche zal overeenkomstig aangepast worden.
70	Febeg	De fiche vermeldt geen duidelijke timing, wat problematisch is gezien de impact van deze projecten op meerdere andere initiatieven (zoals CMS 2.0 en settlement). Bovendien is het label "waarschijnlijk" niet gepast: deze projecten zijn structureel en onmisbaar voor de verdere evolutie van de marktwerking. Wij vragen om een herwaardering van de prioriteit en een duidelijke planning.	N	Tijdsaanduiding op deze fiche is niet eenvoudig gezien het funding voor verschillende initiatieven betreft. Maar dit zijn enkele initiatieven op korte termijn, zijnde tot en met 2028. Deze initiatieven, die inderdaad noodzakelijk zijn voor de verdere evolutie van de marktwerking, zijn ontegensprekelijk voorzien binnen de budgetten van het databaseersplan. De waardering 'waarschijnlijk' duidt eerder op de onzekerheid rond het totaal budget/scope voor alle initiatieven.

71	Minaraad/Serv	Werk samen met de relevante actoren een defossiliseringsagenda uit Fluvius vraagt in haar investeringsplan terecht om een Vlaamse toekomstvisie met betrekking tot de gasnetten en de uitfasering van fossiel gas zodat ze de investeringen in haar infrastructuur voor de komende jaren beter en gericht kan voorbereiden. De uitwerking van een duidelijke defossiliseringsagenda, door de Vlaamse regering in overleg met de stakeholders, is daarom essentieel. De Raden (en andere stakeholders) hebben reeds herhaaldelijk gevraagd om werk te maken van een Vlaamse defossiliseringsagenda. Zonder zo'n agenda en afbouwplan (eventueel gekoppeld aan een gedeeltelijk herinrichtingsplan) waarbij de gasklanten ruimtelijk geconcentreerd geholpen worden om over te schakelen naar duurzame alternatieven, dreigt het risico dat gasnettakken in stand gehouden moeten worden voor een steeds kleinere restgroep aan afnemers. Het maakt het voor Fluvius ook moeilijker om betrouwbare hypothesen te stellen met betrekking tot bv. het aantal resterende gasaansluitingen en het aardgasverbruik, het aantal warmtepompen, warmtepompboilers, elektrische voertuigen en andere elektrische toepassingen die in Vlaanderen aanwezig zouden zijn tegen 2030 en later, wat op zijn beurt de investeringsplanning in het elektriciteitsnet bemoeilijkt. In afwachting van een volledig uitgewerkte defossiliseringsagenda kan Fluvius wel al verschillende andere essentiële inzichten benutten om haar investeringsplan te onderbouwen. Zo bieden onder meer de diverse Europese algemene en sectorale doelen en maatregelen, zoals bv. de herziene EPBD en het gas- en waterstofmarktpakket, nu al enkele duidelijke richtingaanwijzers voor het investeringsplan van Fluvius. Voorts is de Vlaamse Nutsregulator (VNR) van start gegaan met een studie om de toekomst van de gasnetten te onderzoeken. Deze studie, die loopt tot het najaar van 2025, richt zich op de afbouw, het verdere gebruik en de herbestemming van de aardgasnetten. Ze zal ook bekijken welke aanpassingen nodig zijn aan het technische en tarifaire reguleringskader. Fluvius heeft reeds kenbaar gemaakt dat het wilt bijdragen aan de studie en andere beleidsinitiatieven. De Raden appreciëren dit maar vragen dat Fluvius hier nu al meer belang aan hecht en de beschikbare inzichten opneemt in haar investerings- en databeheersplannen - gezien de potentieel sterke impact ervan. Zo kan Fluvius al uitgewerkte praktische en financiële voorstellen aanleveren inzake de decommissionering van het gasnet - waaronder bv. een versnelde afschrijving van het gasnet.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
72	Minaraad/Serv	Vertrek vanuit de meest actuele beleidsvoornemens Het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) en het investeringsplan van Fluvius zijn sterk met elkaar verweven. Het VEKP stelt doelen en kaders voor de energietransitie, terwijl het investeringsplan belangrijke delen van de praktische uitvoering en investeringen bevat om deze doelen te bereiken. Beide plannen werken samen om de energietransitie in Vlaanderen te realiseren en de weg naar klimaatneutraliteit in 2050 te effenen. De Raden merken op dat Fluvius in voorliggend investeringsplan, weliswaar noodgedwongen, werkt met een oude versie van het VEKP (2023). De definitieve, geactualiseerde versie van het Belgische NEKP (waarvan het VEKP een onderdeel is) moest uiterlijk op 30 juni 2024 worden ingediend. De Vlaamse Regering zou de nieuwe versie deze zomer indienen bij de Europese Commissie. Dat betekent dus dat de definitieve, geactualiseerde versie van het VEKP nog niet beschikbaar was bij het schrijven van de ontwerp investerings- en databeheersplannen van Fluvius. De Raden erkennen dat het uitdagend is, maar vragen om maximaal rekening te houden met de verwachte, nieuwste versie van het VEKP in de aangepaste, finale versie van de investerings- en databeheersplannen 2026-2035, vooral voor elementen en maatregelen die een belangrijke impact op de distributienetten zouden kunnen hebben. Zo kan een betere inschatting gemaakt worden van de praktische gevolgen ervan en de bijhorende investeringsnoden van Fluvius. Omgekeerd moet de Vlaamse Regering ook gebruik maken van de data en indicatoren die gegenereerd worden door Fluvius (bv. i.v.m. hernieuwbare energiebronnen, laadinfrastructuur, elektrificatie van gebouwverwarming en ondernemingen,...), zodat ze sneller en beter kan opvolgen of de evoluties op het terrein in lijn zijn met de uitgangspunten die gehanteerd worden in de prognoses ter ondersteuning van het Vlaamse klimaat- en energiebeleid.	/	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
73	Minaraad/Serv	Bewaak kosten en werk financieringsplan verder uit De Raden waarderen dat Fluvius fors wilt investeren in robuuste elektriciteitsnetten, zodat de netten performant blijven en de energietransitie en elektrificatie niet geremd worden. Tegelijkertijd benadrukken de Raden dat er ook voldoende aandacht moet gaan naar de diverse vormen van flexibiliteit, zodat de investeringsnood kan worden beperkt of verschoven in de tijd. De industrie elektrificeert sneller dan wat Fluvius in de vorige versie van haar investeringsplan verwacht had, o.a. omwille van de uitrol van e-boilers, elektrische ovens en warmtepompen. Daarnaast worden bestaande datacenters uitgebreid en nieuwe datacenters op het net aangesloten. Tegelijkertijd lijkt de elektrificatie van woningen wat trager te gaan dan verwacht. De Raden vinden het daarom positief dat er op basis van extra data en input van de stakeholders – naast initiatieven op korte termijn – een zekere verschuiving naar investeringen in het middenspanningsnet en transformatoren voorgesteld wordt. Die evoluties moeten wel van nabij opgevolgd worden zodat het evenwicht behouden blijft tussen de laagspannings- en middenspanningsinvesteringen, het investeringsritme en de impact op de elektriciteitsprijzen voor de verschillende klantengroepen.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan

74	Minaraad/Serv	De financiering van het elektriciteitsdistributienet verdient bijzondere aandacht. De geplande investeringen zijn immers aanzienlijk: zo'n 11 miljard euro tussen 2026 en 2035, bovenop de reeds bestaande 'netschulden' die van dezelfde omvang zijn. Er is daarom een helder financieel plan nodig om uit te klaren op welke manier de geplande investeringen op een sociaal-economisch verantwoorde manier gefinancierd zullen worden, en wat de impact is op de verschillende klantengroepen. Er moet daarbij vermeden worden dat de schulden en bijhorende rentelasten buitensporig zouden oplopen, zeker omdat hogere rentelasten een uitdaging worden als de kredietwaardigheid (rating) van Fluvius onder druk zou komen te staan. De Raden pleiten voor een breed maatschappelijk debat waarbij de Vlaamse visie op de financiering van de nodige investeringen uitgewerkt wordt. Daarbij zou onder meer bekeken worden welke bedragen geleend en welke kosten nu of later in de factuur doorgerekend worden. Er moet dan ook creatief nagedacht worden over de financieringsstrategie en over de manier waarop het toegelaten inkomen, en dus de kostendoorrekening in de factuur, beperkt kan worden. Een te forse doorrekening kan immers de elektriciteitsfactuur opdrijven en de prijsverhouding ten opzichte van fossiele brandstoffen verslechteren, met gevolgen voor de koopkracht van huishoudens, de competitiviteit van ondernemingen en uiteraard ook voor voortgang van de energietransitie. In dat verband kondigde de Europese Commissie, als onderdeel van haar "Actieplan voor betaalbare energie"⁸, aan dat ze nog in de loop van 2025 een reeks aanbevelingen zal publiceren. Aanvullend en in afwachting van die publicatie, kunnen onder meer de volgende pistes alvast verder verkend worden: – vers kapitaal aantrekken bv. door instap van een andere overheid/andere overheden in Fluvius – projectsubsidies – een andere, verminderde doorrekening van de netinvesteringskosten in de nettarieven – directe ingrepen op GSC of WKC – goedkopere/renteloze overheidsleningen aan Fluvius Ook het inbrengen van netinvesteringen als veiligheidsgelateerde uitgaven, die de weerbaarheid versterken, kunnen overwogen worden (binnen de 1,5% van het BBP die binnen de NAVO-norm ingebracht kunnen worden voor niet-militaire infrastructuur).	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
75	Minaraad/Serv	Fluvius probeert de kosten voor het aardgasdistributienet verder te beperken, wat logisch lijkt gezien de defossiliseringsinspanningen. Toch blijven geplande investeringen voor de komende 10 jaren aanzienlijk (bijna 1 miljard euro, waarvan 200 miljoen euro voor de digitale meters) (Figuur 1) en moeten eerdere investeringen (schulden) van dezelfde grootteorde ook nog afgeschreven worden. De Raden vragen dus Fluvius (alook de Vlaamse Regering en de VNR) om een zorgvuldige aanpak van de financiering van het gasdistributienet. Dit ook omdat het aantal afnemers en de getransporteerde volumes op middellange termijn waarschijnlijk zullen dalen. Hierdoor riskeert die groep - wellicht minder kapitaalkrachtige - klanten op te draaien voor de resterende kosten, die per afgenomen kWh fors zouden kunnen stijgen. Hetzelfde risico is van toepassing voor sommige bedrijven die (nog) niet volledig kunnen elektrificeren en op middellange termijn nog aangewezen blijven op het aardgasdistributienet bv. door netcongestie of omdat ze aardgas nodig hebben voor processen met zeer hoge temperaturen waar (nog) geen alternatief voor beschikbaar is.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan

76	Minaraad/Serv	Fluvius heeft een duidelijker kader nodig richting 2050 en zou het investeringsplan ook breder maatschappelijk moeten inbedden Fluvius geeft aan dat het in zijn investerings- en databeheersplannen rekening houdt met ontwikkelingen en regelgeving op internationaal niveau (doelen en afspraken binnen VN en op Europees verband) alsook op Belgisch niveau (federale en regionale wetgeving - binnen de krijtlijnen van het technisch reglement en tariefmethodologie van de VNR). Het opzet ervan is om de netinvesteringsplannen te laten vertrekken van een Vlaamse beleidsvertaling van het Europese kader voor 2030 (Fit for 55, REPowerEU,...) en 2050 en de in ontwikkeling zijnde doelstelling en regelgeving voor 2040. Door de 2030- en 2050-doelen voor hernieuwbare energie, elektrificatie, defossilisering en energie-efficiëntie ruimtelijk, technologisch en in de tijd met een Vlaams beleidskader nog concreter in te vullen, zouden netinvesteringen gericht, vroeger en stabiel gepland worden. Bij gebrek aan duidelijkheid moeten investeringen immers op meerdere scenario's voorbereid zijn en stijgt het risico op inefficiënte bestedingen en/of op een niet-afdoend net. In dit verband merken de Raden op dat de herziene EPBD onvoldoende vertaald werd in de investerings- en databeheersplannen van Fluvius. Specifiek wordt in de aanhef van de richtlijn immers het volgende gesteld: <i>“Om de gebouwensector koolstofvrij te maken, is het van bijzonder belang dat fossiele brandstoffen voor verwarming en koeling worden uitgefaseerd. Daarom moeten de lidstaten hun nationale beleidslijnen en maatregelen voor de uitfasering van fossiele brandstoffen voor verwarming en koeling vermelden in hun nationale plannen voor de renovatie van gebouwen.”</i> Één van de verplichte indicatoren in deze nationale plannen is <i>“het koolstofvrij maken van verwarming en koeling, onder meer via stadsverwarmings- en stadskoelingsnetwerken en de uitfasering van fossiele brandstoffen voor verwarming en koeling met het oog op een volledige uitfasering van verwarmingsketels op fossiele brandstoffen uiterlijk in 2040.”</i> 2040 is daarbij een indicatieve streefdatum. De verplichting voor de lidstaten is om geloofwaardige beleidsmaatregelen vast te leggen die erop gericht zijn deze volledige uitfasering tegen dat jaar te realiseren. De Belgische gefedereerde entiteiten, en dus ook Vlaanderen, dienen hun geïntegreerd plan voor de renovatie van gebouwen in te dienen tegen 30 juni 2026. De Raden vragen Fluvius om ook rekening te houden met de nieuwe doelstellingen uit deze herziening van de Richtlijn EPBD en deze door te vertalen in het investeringsplan. Daarnaast bevelen de Raden aan om in het investeringsplan de link te leggen met de (gekende) Europese Klimaatdoelstellingen voor 2040 en 2050, waaronder de Europese Klimaatwet en de herziene EPBD.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
77	Minaraad/Serv	Hoewel Fluvius bij de bepaling van de toekomstige evoluties rekening tracht te houden met beleidsontwikkelingen op Europees, federaal en Vlaams niveau, wekt het investeringsplan - enigszins begrijpelijk - de indruk dat het voornamelijk geschreven is vanuit netbeheerdersperspectief. Een meerwaarde zou zijn een breder perspectief te hanteren waarbij totale kosten, financiering, impact op tarieven, scenario-analyses, lokale detaillering, langere termijn toekomstplannen, impact op personeel en andere maatschappelijke bezorgdheden sterker uitgewerkt zouden worden. Zoals in eerdere adviezen ook aangehaald werd, zijn verdere inspanningen blijvend nodig om werken in synergie met andere nutsbedrijven of overheden uit te voeren want de potentiële kostenbesparing is groot.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
78	Minaraad/Serv	Houd de impact van de residentiële sector op het distributienet nog eens tegen het licht Hoewel andere factoren worden aangehaald in het investeringsplan, wordt de renovatiegraad van gebouwen als bepalende factor aangehaald voor het inschatten van de elektrificatie van verwarming bij bestaande gebouwen. In het investeringsplan wordt gesteld dat er een verlaging is van de renovatiegraad waardoor het aandeel elektrische warmtepompen trager zou toenemen dan eerder verwacht. Dit maakt dat Fluvius afstapt van een hoog scenario voor warmtepompen naar een midden/laag scenario (die gelijk zijn aan elkaar). Hierbij wordt - voor de impactberekening op het distributienet - rekening gehouden met een combinatie van elektrische en hybride warmtepompen bij label A en met uitsluitend hybride warmtepompen voor lagere labels.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan

79	Minaraad/Serv	De Raden vragen om - naast de renovatiegraad - ook andere factoren in rekening te brengen en/of te laten doorwegen voor de inschatting van de impact van de decarbonisatie van de residentiële sector op het distributienet en dus ook bij het opstellen van haar investeringsplan. Ze denken daarbij o.a. aan: – de implementatie van de EPBD. In de aanhef van deze herziene richtlijn wordt het volgende gesteld: “Het gewogen jaarlijkse energierenovatiepercentage ligt echter met ongeveer 1 % aanhoudend laag. In het huidige tempo zou het eeuwen duren voordat de bouwsector koolstofvrij is gemaakt. Een belangrijke doelstelling van deze richtlijn is daarom het stimuleren en ondersteunen van de renovatie van gebouwen, onder meer door een verschuiving naar emissievrije verwarmingssystemen.14”. Hiermee verschuift de hoofdfocus van energie(-efficiëntie) naar decarbonisatie. Het uitfasen van fossiele brandstoffen voor gebouwverwarming tegen uiterlijk 2040 (indicatief) en koolstofvrije gebouwen in 2050 (bindend) gelden hierbij als belangrijke doelstellingen. – een grotere aandacht voor de impact van ETS2 (<i>Emission Trading System 2</i>) omdat die op dit moment niet echt in rekening gebracht wordt in de gehanteerde scenario’s. Het doel van ETS2 is om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen via een systeem van emissiehandel voor sectoren die niet onder het oorspronkelijke ETS1 vallen. Dit omvat het brandstofgebruik van de sectoren gebouwen, wegtransport en (niet-ETS1) industrie, waarvan de elektrificatie een impact op de distributienetten kan hebben. Duiding over de potentiële impact van ETS2 kan o.a. gehaald worden uit recent studiewerk. – de aangekondigde taks shift waarvan de invloed op de decarbonisatie van de gebouwverwarming en de impact hiervan op het distributienet niet in rekening gebracht lijkt. Er wordt wel naar verwezen in de tekst, maar de Raden vinden de praktische vertaling ervan niet terug in de impactberekening. Dit is evenwel een belangrijk gegeven aangezien een warmtepomp drie tot vijf keer efficiënter is dan een gas- of stookolieketel. Dat betekent dat de investeringskosten van een warmtepomp terugverdiend kunnen worden, op voorwaarde dat de prijsverhouding tussen fossiele brandstoffen en elektriciteit dat toelaat. De concrete, verdere uitwerking van deze taks shift, zoals aangekondigd in het Vlaams Regeerakkoord, zal het werk van Fluvius hieromtrent hopelijk spoedig vergemakkelijken. – de recente verduidelijking inzake hybride warmtepompen. Dit type warmtepompen spelen een belangrijke rol in het referentiescenario dat Fluvius hanteert in het investeringsplan 2026-2035. De Europese Commissie heeft recent een verduidelijking gegeven over wat er dient verstaan te worden onder een ‘verwarmingsketel op fossiele brandstoffen’. Hierbij wordt, onder andere, opheldering gegeven over de rol van hybride installaties. <i>“Het is de brandstof die in 2040 in de ketel wordt gebruikt die bepaalt of een ketel in 2040 als een ‘fossiele brandstofketel’ wordt beschouwd of niet”</i>. Dus een hybride verwarmingsketel – die gedeeltelijk gevoed wordt met fossiele brandstoffen – valt hier ook onder. De Raden vragen hiermee rekening te houden in de	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
80	Minaraad/Serv	Zorg voor afstemming tussen de plannen op Vlaams en op lokaal niveau De Raden appreciëren de afstemming tussen Fluvius en Elia inzake hun investeringsplannen. Evenwel zien de Raden nog veel potentieel in een verdere afstemming tussen Fluvius en de Vlaamse lokale besturen wat betreft interacties tussen de lokale warmte- en koelingplannen en de investeringsplannen op Vlaams niveau. Momenteel werken verschillende Vlaamse steden en gemeenten aan warmtezoneringskaarten. Deze kaarten moeten op lokaal niveau duidelijk maken wat het kostenverschil is voor de bewoner/eigenaar enerzijds en de maatschappij anderzijds. Tegen 2050 zal niet alleen onze elektriciteit verduurzaamd moeten worden, maar ook onze warmtevoorziening. Daarbij is het van belang dat moderne, duurzame netinfrastructuur beschikbaar is in zowel de stedelijke als de landelijke gebieden. In dunner bebouwde wijken is het doorgaans het meest efficiënt om in te zetten op individuele warmte-oplossingen zoals warmtepompen. In dichtbebouwde kernen van gemeenten en steden is het warmteverbruik per lopende meter straat doorgaans hoger en kan een warmtenet rendabel zijn. Fluvius beheert op verschillende plaatsen in Vlaanderen warmtenetten en wenst die taak verder uit te breiden. Ook andere (private) spelers kunnen instaan voor het transport van warmte. Gezien evenwel warmte geen gereguleerde activiteit is, wordt dit niet mee opgenomen in het ontwerp-Investeringsplan van Fluvius. De Raden vragen de Vlaamse Regering en VNR gelijke data- en rapporteringsverplichtingen te hanteren voor elektriciteit, gas en warmte.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
81	Minaraad/Serv	Daarnaast roepen SERV en Minaraad op om een governance structuur en duidelijke coördinatietaken uit te werken wat betreft rollen en (financiële) verantwoordelijkheden. Zo kunnen de warmte- en koudekaarten van de lokale besturen en de investeringsplannen van Fluvius beter op elkaar afgestemd worden. Dit zou een verrijking zijn voor beide plannen en tegelijk bijdragen aan het (kosten)efficiënter realiseren van de Vlaamse en Belgische doelstellingen. Ook op Europees niveau wordt gevraagd naar consistentie en coördinatie tussen de volgende plannen: – Nationale (en regionale) Energie- en Klimaatplannen; – Ontwikkelingsplannen op distributieniveau; – Lokale warmte- en koelingplannen in gemeenten; – Evaluaties van warmte, koeling, hernieuwbare energie en restwarmte in de sector van verwarming en koeling; – Nationale plannen ter ondersteuning van de EU-actie om Russisch gas uit te faseren.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan

82	Minaraad/Serv	Werk beleids- en investeringshindernissen voor een collectieve aanpak weg Hoewel de Vlaamse overheid samen met de Vlaamse gemeenten een doelstelling voor collectieve renovatie heeft en een tool voor nauwkeurige gegevens aanbiedt, en hoewel collectieve oplossingen vaak meer efficiëntie bieden, vindt er in de praktijk slechts een beperkt aantal collectieve renovaties plaats. Dit komt door een gebrek aan middelen bij de lokale besturen maar ook omdat het huidige regelgevend kader in de eerste plaats gericht is op individuele oplossingen. De term 'collectieve renovatie' is nergens beleidsmatig gedefinieerd en komt nauwelijks voor in het Vlaamse beleid en de bijhorende communicatie. Zonder beleidswijzigingen zal de collectieve renovatiedoelstelling niet worden gehaald. Efficiëntiewinsten van collectieve renovaties vallen in de praktijk om diverse redenen vaak lager uit dan theoretisch mogelijk, wat potentiële deelnemers ontmoedigt om deel te nemen. Daarom vragen de Raden aan de Vlaamse Regering om het volgende te regelen: – Voorzie het nodige beleidskader zodat zowel de individuele als de collectieve aanpak verbonden wordt met het einddoel van decarbonisatie. Voorzie daarbij, specifiek voor publieke aanbestedingen, voldoende kleine percelen, zodat ook lokale KMO's kunnen meedingen en de lokale economie versterkt wordt. – Veranker collectieve renovatie juridisch in het energiedecreet door middel van een definitie. Laat hierbij voldoende ruimte voor lokale besturen en andere organisaties die collectieve renovaties uitvoeren om hieraan een eigen invulling te geven. – Zorg ervoor dat de benodigde gegevens uit het EPC, de woningpas en/of de digital twin-wijkrenovatietool, in overleg met de Gegevensbeschermingsautoriteit, beschikbaar worden gesteld aan organisatoren van een collectieve renovatie. De Raden vragen aan Fluvius om voldoende in te zetten op investeringen die gepland zijn op wijkniveau zoals bijvoorbeeld de recente initiatieven en verdere opschaling vanuit het 100 wijken platform.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
83	Minaraad/Serv	Uitgangspunten warmtepompen en andere systemen op gebouwniveau: In het investeringsplan gaat Fluvius ervan uit dat de 700.000 woningen, die nu nog stookolieketels hebben en aansluitbaar zijn op het aardgasnet, bij vervanging van de stookolieketel in eerste instantie bijna uitsluitend zullen overstappen op aardgasketels, o.a. omdat het in veel gevallen gaat over gebouwen met minder goede energieprestaties. Dat zou leiden tot bijkomende aardgasaansluitingen en -verbruik op korte termijn. Daarnaast wordt er in het investeringsplan van uitgegaan dat warmtepompen enkel bij nieuwbouw en grondige renovatie voorzien worden. Recente evoluties en studies wijzen er echter op dat warmtepompen technisch toepasbaar zijn in minder goed geïsoleerde woningen. Als er bovendien ook werk gemaakt wordt van een betere prijsverhouding tussen fossiele brandstoffen en elektriciteit (zoals voorzien in het regeerakkoord en ondersteund door onder meer ETS2) lijkt een snellere uitrol niet uit te sluiten. De Raden formuleren hierover dan ook volgende vragen:	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
84	Minaraad/Serv	Het investeringsplan geeft aan dat er in 2035 611.000 warmtepompen in Vlaamse gebouwen zouden zijn. Hoeveel zouden dat er in 2030 zijn en hoe verhoudt dat aantal zich met de uitgangspunten van het meest recente VEKP?	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
85	Minaraad/Serv	In welke mate is er omtrent de defossilisering van gebouwen een afstemming gebeurd tussen de uitgangspunten die Fluvius heeft gehanteerd en de bepalingen van de EPBD? Het gaat dan in het bijzonder over de volledige uitfasering van fossiele brandstoffen voor gebouwverwarming tegen 2040 (incl. de nog onzekere behandeling van hybride warmtepompen) en het emissievrij zijn van alle bestaande gebouwen in de gehele Europese Unie tegen 2050.	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
86	Minaraad/Serv	Is er een analyse uitgevoerd van de technische en/of economische impact op het elektriciteitsnet wanneer (een deel van de) woningen met een stookolieketel de tussenstap via aardgas zouden overslaan en rechtstreeks zouden overschakelen op warmtepompen of andere fossielvrije verwarmingssystemen?	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
87	Minaraad/Serv	Fluvius vraagt terecht om meer duidelijkheid over de Vlaamse defossiliseringsagenda. In hoeverre houdt het huidige investeringsplan, in afwachting van die duidelijkheid, al in zekere mate rekening met de mogelijke afbouw en bijhorende kosten van delen van het aardgasnet?	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
88	Minaraad/Serv	Hoe worden lock-ins of verzonken kosten maximaal vermeden bij het installeren van nieuwe gasketels ter vervanging van stookolieketels tussen nu en 2035 of bij de vernieuwing van de eerste generatie digitale gasmeters vanaf 2034?	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
89	Minaraad/Serv	In welke mate strookt de in de scenario's van Fluvius veronderstelde, bijna systematische overstap van stookolie naar aardgas met het Europese 'REPowerEU plan'? Dat plan omvat immers, naast de doelstellingen uit de herziene EPBD, ook een verstrenging van de productnormen voor verwarmingstoestellen vanaf 2029 én stimuleert lidstaten om fossiele verwarmingsketels te verbieden in zowel nieuwe als bestaande gebouwen, via het vaststellen van emissiegrenswaarden of brandstofvereisten voor warmtegeneratoren?	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
90	Minaraad/Serv	Hoe houdt Fluvius in het investeringsplan, gezien het gebrek aan een (voldoende) stimulerend kader op Vlaams niveau daaromtrent, rekening met het potentieel van bijvoorbeeld: - batterijen op wijk- en straatniveau, met het onderscheid tussen collectieve/grootschalige en individuele/kleinschalige opslag, - energiedelen en energiegemeenschappen (met particulieren en/of ondernemingen), - bidirectioneel laden (vehicle-to-grid/vehicle-to-home/vehicle-to-load)? Welke inzichten wil Fluvius uit de lopende (proef)projecten met bovenstaande systemen halen?	nvt	In het investeringsplan houdt Fluvius rekening met het bestaande regelgevend kader. Dit regelgevend kader zorgt al dan niet voor een veranderend gedrag van de burgers. In deze is Fluvius geen sturende element maar een faciliterende factor die zorgt dat dit veranderend gedrag mogelijk wordt gemaakt of eventuele belemmeringen helpt wegwerken. Dit geldt zowel voor (wijk)batterijen als voor energiedelen. Voor het V2X-laden willen we inzicht krijgen hoe dergelijke toepassingen het net zullen beïnvloeden met betrekking tot systeempieken.

91	Minaraad/Serv	Kwaliteit van de werkgelegenheid, scholing en sociaal overleg als cruciale elementen van de rechtvaardige energietransitie: De energietransitie vraagt niet alleen technische ingrepen en infrastructuuraanpassingen, maar ook aandacht voor voldoende geschikte werknemers. Die hebben baat bij duurzame werkgelegenheid, goede arbeidsomstandigheden en -voorwaarden. Dat geldt voor Fluvius en haar onderaannemers, maar ook ruimer voor alle werknemers die betrokken zijn in de energietransitie. Zo is er bv. dringend nood aan extra warmtepompinstallateurs, waarbij ook de omscholing van bestaande ‘fossiele’ technici een belangrijke rol speelt. Het is niet duidelijk in hoeverre het investeringsplan rekening houdt met dergelijke potentiële bottlenecks. – Werd er een inschatting gemaakt van hoeveel werkrachten het investeringsplan vergt bij Fluvius zelf en eventueel bij onderaannemers en in hoeverre dat een knelpunt kan zijn voor de uitvoering van de voorliggende investeringen? – Zijn de uitgangspunten hieromtrent in lijn met de inspanningen die Fluvius op het terrein levert om goede arbeidsvoorwaarden, lonen en veiligheid in de hele keten te blijven bieden?	nvt	In dit kader verwijzen wij naar de reactie die werd opgemaakt voor het consultatieverslag van het investeringsplan
92	Febeg	De vele opgelegde marktimplementaties belemmeren innovatie bij de commerciële marktpartijen. Een euro kan maar 1x uitgegeven worden aan implementaties en de nodige resources zijn ook schaars. Daarbij moeten we ook rekening houden met het feit dat de klant – terecht – veeleisend is. Implementaties moeten “first time right” zijn. We zijn dan ook blij te lezen dat Fluvius in het databeheersplan het volgende stelt: Naast het feit dat we de nodige sensitiviteitsanalyses uitvoeren, moeten we er blijvend over waken dat onze roadmap, initiatieven en prioriteiten op dynamische wijze kunnen worden aangepast in functie van wijzigende (wetgevende en markt- of klantgerelateerde) externe context.	nvt	Het is positief te lezen dat Febeg zich kan vinden in deze uitspraak van Fluvius.